

Valetudinarium infantile ... apertum ... ad diem Maji. Anni M DC LXXV ... / [Georg Heintke].

Contributors

Heintke, Georg, active 1673-1675.
Ettmüller, Michael, 1644-1683.
Universität Leipzig (1409-1953)

Publication/Creation

Lipsiae : Impensis Nicolai Scipionis, 1685.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/zae7qa4x>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

I. N. J.

VALETUDINARIUM
INFANTILE,

Pro Publicâ Perlustratione
Consensu Gratiofæ Facultatis Medicæ
apertum

PRÆSIDE

MICHAELE ETTMULLERO,

Phil. & Med. D.

Respondente

GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Siles.

Ad diem Maji. Anni MDC LXXV.

H. L. Q. S.

L I P S I Æ,

Impensis Nicolai Scipionis Anno 1685.

I. N. J.

SI quis alius, certè ingeniosus per Ignem Philosophus & Medicus *Helmont*, de tenera *Infantum Valetudine* est sollicitus, dum nutritionem eorum non solum ad *Vitam sanam*, quin potius ad *Vitam longam* novâ paradoxâque ratione instituentem docet. Meritò sanè. Siquidem mutabilis ista & instabilis *Vitæ nostræ* conditio, utut communis sit omnibus hominibus, imprimis tamen infantibus propria magis esse videtur, quatenus sub tenerâ eorum constitutione, minusque validâ viscerum structurâ, & fermentorum (speciatim istius, quod primæ ceu fundamentalis inservit digestionis) nondum sufficienter exaltato vigore, quoscunque sub nutritione commissos errores graviter luunt, indeque sæcunda morborum suscipiunt semina, quæ per totû subinde *Vitæ* cursum perniciosos fructus progerminare solent. Ut ut enim sub pubertatis tempore, genitalis vigor, fermenti ad instar singularis, sanguineæ massæ inspiratus, spirituosiore in sanguine excitans fermentationem, & fermenta viscerum reliqua exaltans, contractas sub nutritione infantili labes subindè auspiciato corrigat, & quasi abstergat, ob id namque secundum *Hippocr. s. aph. 7. Epilepsia quibus ante pubertatem contingit, mutationem recipit: confer. Celsus l. 3. c. 24.* Nihilominus hæc ipsa superveniens alteratio, ad *Vitam sanam* suo modo conferens, ad *longam* tamen reddendam hanc ipsam, inefficax & languida planè deprehenditur. Determinatur namque universaliter *Vita* longa aut brevis, sanaque aut ægra primariò pro *indole seminis parentum*, & hinc secundum *alimentorum & climatum bonitates*; Ita ut ipse inevitabilis *Vitæ terminus*, divinitus pariter ac naturaliter præfixus videatur, qui ex radicali *vitæ* feminalique primordio secundum causarum naturalium inviolabilem legem, quibusdam brevius imminet, ab aliis longius abest, quousq; scilicet primordiales in semine radi-

catæ potestates vitales se extendunt, quem amplificare medijs
hactenus quidem cognitis & usitatis *impossibile*, attingere, legiti-
mo causarum effectuumque regimine *proclive*, prævenire ex
peribus artis *perverso earundem usu, facile* possumus. Huc namq; alimento-
& Naturæ morbosos affectus robur potestatum Vitalium, easq; plus minus
miraculis enervans adeoq; & brevius & ærumnosius reddens Vitæ curricu-
expertissimi lum. Horum insultus refrænare quidem nonnihil valent regu-
Adeptorum læ diæteticæ, & rerum non naturalium rigorosum regimen: sed
Rog. Baconis 6. 7. ad istum vitæ terminum vix exactè sanam conservabunt vitam,
nedum ut fines ejus ulterius queant extendere: adeo ut frustra,
sic Claud. Deodatius, dum in suo *Pantheo Hygiast.* ad 120. annos per
diætetica media salubriter Vitam producendi rationem docere
nititur. Longè alia enim pro Vita longâ indaganda sunt re-
media, talia scilicet. quæ vitæ radicem ex feminali primordio ori-
undam in sanguine ceu parte primigenia explicatam, & in specie
in parte ejus ♀ eâ ceu principio activo, h. e. ut alias explicant,
in calido nativo & humido radicali fundatam attingant, eam
quantum possibile sartam tectamque partim conservent, par-
tim balsamicâ quadam virtute ab omni alteratione destructivâ
præservent adeoq; primis nostris constitutivis, ut loquitur *Hel-*
mont. Tr. arbor Vitæ assimilari vel adjungi queant. Quæ imprimis
ex Vegetabili regno, ceu medio inter animalia, & ipsa in radice
breviter caduca, & mineralia ceu nobis incompatibilia propriè in-
vestiganda docet præfatus *Naturæ Consultus*, & ex *cedri* incorru-
ptibili ligno haurienda monet, cui alii balsamicam *juniperi* fruti-
cem *Therebinthum* alii substituunt. Sed quàm pauci hic deside-
ratam obtinere possunt Phyllidem, cum & ipse *Arcanorum Mo-*
narcha Paracelsus cespitasse in hoc puncto graviter non paucis vi-
deatur. Si ergò ad Vitam longam pertingere non æq; liceat qui-
busvis, saltem sanam hanc ipsam pro viribus conservare annita-
mur. Cum verò causas inter, propter quas tam brevi termino cir-
cumscribitur nostra vivendi ætas, simulq; tot morborum æru-
mnis continuo comitata decurrit, vix graviore inveniantur, ut
ex supra dictis vel spontè patescit, quâ *Parentum plus minus morbofo-*
rum character hereditarius, & hinc *perversa puerorum nutritio*, ita ut hæc
posterior unicus ferè sit fons, ex quo tantum non omnes infantiles

les morbosæ arumnæ largiter scaturiunt, ac subinde toto vitæ cursu pertinaciter ægros affligunt, ob id affectuum infantilium ex erronea nutritione euascentium & causas, & curandi pariter ac præcavendi rationes breviter hac vice delineare est animus, cui cœpto *Divinus Archiater*, clementer assistere velit.

CAP. I.

Historiam Nutritionis infantum morborumque eorum tunc temporis frequentium recenset.

§. I.

Simul atque in lucem editus est fœtus humanus, ligatoq; funiculo umbilicali probè ablutus, lecto reconditur, ut collectis in utero materno recrementis excretis, aptior fiat pro nutrimento Lactis ex mammis vel maternis, vel ad id conductæ nutricis emulgendo. Quo ipse loco potus ut plurimum sustentatur, eoque ob id frequentius propinato, adeo ut teneriores primis post partum mensibus, subinde omnibus bihoriis, post 3. vel 4. menses sexies aut septies postmodum bis tervè sub unoquoque solis circuitu lactetur. Hoc Lactis Potu sustentatur ut plurimum annuo spatio, à quibusdam etiam biennio, rarius triennio, ut ut ultimis mensibus etiam potui locis patriis usitato sensim assvescieri soleat, donec perfectè à lactis usu removeatur, adeoque, ut dicunt ablactetur.

Nutritio fœtus cum Lacte.

§. 2. Cum hoc lactis liquido, & quasi Potulento nutrimento sociare solent esculentas pultes, bis quotidie ad minimum, etiam sæpius si adolescant, magis magisque easdem propinando ex farinâ ut plurimum triticeâ aut secalinâ puriore, & lacte vel aquâ paratas, quas nutrices quædam prius in os proprium ingerunt, cum salivâ propriâ colliquefaciunt, postmodum in infantum buccas intrudunt, sub finem mammam præbendo, ut superventu Lactis diluatur probè, & ita facilius ut sperant concoquatur.

Et cum pulte,

§. 3. Sub hoc nutritionis cursu, frequentissimis tenelli obnoxii sunt ægri tudinibus, quæ & ipsæ post ablationem non statim desinunt, quin interdum factâ ablatione demum se prodant ob errores circa nutritionem commissos. Primitus intestinorum tormina frequentissimè cruciant illos cum quibus excreta alvi à consuetâ flavedine subinde deflectunt & obscuriori Colo-

Morbi infantum præcipui.

re subinde viridi omnino, porraceam vocant Practici bilem, tin-
ctæ apparent: quin & cum hoc peregrino colore (rarius sine eo)
eadem ipsa non in debitâ fluida æqualiter permixta consistentiâ
cernuntur, sed in parvos quasi grumulos discripta (mulieres di-
cunt, es gehet von ihnen wie gehacktes/ oder wie gehackte Eyer) pro-
cedunt: præter quas vitiosas excretiones, & copiosior alvi flu-
xus seu diarrhæa non rarò eos delassat. Juxta has passionès, &
vigiliæ pertinaces maximè necessariam junioribus somnolentam
quietem tollunt, aut interrupti pavores eandem turbant, pro-
dromi scilicet gravioris mali Epileptici, cui vel maximè ista ætas
est obnoxia, sive interiores abdominis tantum convellantur par-
tes & thoracis, (quod nostrates vocant die Schwere Noth im Leibe)
sive externa simul concutiantur membra, Hypochondrio-
rum præterea flatulenta intumescentiâ; tumorq; præcordiorum
angustat eosdem, non minus quam difficilis respiratio, tussisque
perquam vel ex eo molesta, quod aut nesciant aut nequeant reji-
cere ea, que ad tussim proritant, nisi repetitus vomitus spontè na-
tura vitiosa auspiciò eliminet. Ut ut autem viscerum & membro-
rum mollis extensilitas aptissima sit, pro uberori augmentante
nutritione; crebrò tamen exarescunt potius, aut deficiente nu-
trimento atrophîâ laborant, aut nutriantur licet, vitio tamen hu-
jus nutritii succi prava non rarò efflorescunt tubercula, in ulcera
saniosa & cutaneas partes instar favorum in mellificio exeden-
tia, aut tineæ instar cranii tegmina erodentia: quibus malis nec
lingvæ artificiosus musculus, nec palati concamerata structura
carent, quin ulcusculis aphthis appellatis infestentur. Ut nihil
dicam de febribus variis, in specie lentis, item de variolarum &
morbillorum contagioso insultu, musteum tenellorum sangvi-
nem non minus quam paulo aduitorum magis, febrili turgescen-
tiâ & tantum non effervescentia turbante. Supervenit tandem
& dentitio, dolorosa eadem, & pessimorum symptomatum con-
citatrix: non secus ac intertrigo, seu cuticulæ tenerrimæ hinc in-
de facta excoriatio. Ac ne malorum aliquid desit, Lumbrico-
rum incondita turba, quibus non malis mulctat infantes? in in-
testinis qui hospitantur, dum Crinones seu capillares vermiculi
intercutanea loca catervatim inhabitant.

*Humana Vi-
ta miseria.*

§. 4. Talis tantaq; malorum strages imminet pueris, ut
rectè

rectè cum *Plinio in Proem. Lib. 7. hist. naturl.* dicendum sit, à *sup-*
plicis vitam auspiciatur homo. unam tantum ob culpam, quia natus est:
aut afferendum cum sapiente *Solone, homo est pâtredo in exorta, bulla*
in omni vitâ, esca vermium in morte.

CAP. II.

Originem morborum infantiliurn declarat.

§. 1. Non absq; præmeitdatâ ratione miratur *Harveus de* *Prima respi-*
Generat. animal. Exerc. de Partu. p. m. 501. qui fiat, quod fœtus non tan- *ratio multâ*
tum ultimis gestationibus in utero, sed etiam tandem extra uterum, dum *habet in re-*
membranis adhuc integris est opertus & etiamnum in aquâ sua manens, *cessu.*
per aliquas horas citra suffocationis periculum superstes sit, idem tamen
secundinis exutus, si semel aerem intra pulmones attraxerit, postea ne
momentum quidem temporis absq; eo durare possit, sed confestim moria-
tur. Ast æq; si non magis mirabile videri possit, quod fœtus ex tam
subitanâ, adeoq; adparenter periculosa mutatione, quam subit,
simul atq; ex claustris vapidis uteri materni in liberum apertum-
que irrumpit aërem, non statim graviter & ferè lethaliter ægro-
tet? quidni enim loci calidi cum frigido, humidi anxiosiq; æltua-
rii, cum aurâ siccâ patulâque permutatio, & ab aere in pulmones
primò irrumpente & inde succedente reciproco respirationis ne-
gotio, maxima in sanguine facta mutatio, totius corporis sensi-
bilissimam inducat alterationem? Tantam sanè, quantam post
hanc inspirationem, usq; ad ultimam expirationem per primam
totum vitæ cursum, vix perferre videtur animal. Hæc ipsatamen,
quam tunc suscipiunt corporis mutatio infantes, non ad ejus de-
structionem, sed perfectionem potius tendit. Plus sanè in recessu
habet operosum respirationis negotium, quam ut vel fuliginum
explosioni, vel sanguinis simpliciter refrigerationi, vel hujus
saltem circulationi, vel soni formationi inserviat, modo atten-
damus mirabilem aeris naturam & effectus, simulque nexum
respirationis cum Vitâ, ita ut quamdiu extra uterum vivimus,
tamdiu etiam necessariò respiremus, & contra. Scilicet ad san-
guinis perfectionem & spirituascentiam vitalem primariò tendit
hic Aeris suctus, ita ut hujus medio attenuetur & resolvatur
sanguis in pulmonibus, & imprimis ejusdem sulphur hoc modo
quo-

quodammodo resolvatur & volatilifetur, quo sub auēta fermentatione in Corde cum Salibus sanguinis volatilibus coëat in Gas spirituofum volatile feu spiritus vitales, calidos & probabiliter lucidos, ac ita sanguis quasi accendatur. Quod cum ritè fiat primitus in fœtu, dum Utero materno egreditur, non potest non ex debita perfectione sanguini tunc primitus inducta, adeoq; ejus majori spirituaſcentia & intensiori incaleſcentiâ ex auēta ejusdem fermentatione, cum rapidiori per omnes meatus circulo & uberiori spirituum animalium proventu, indeq; organorum corporis quorumcunq; ad motum ſingulari niſu, fœtus quaſi noviter aut propriè animatus reddi & vita perfectâ animali dotari, qui antea in uteri materni clauſtris, ſaltem plantæ cujuſdam, aut zoophyti vitam egiſſe videtur. Occultum nempe vitæ cibum in aere contineri, ſublimiorum naturæ ſcrutatorum communis fert ſententia idq; ratione Salis ſui, ut ſic dicam, mirabilis, quæcunq; penetrantis, reſolventis & volatilifantis, atq; univerſalis quaſi ſolventis. Unde tanta reſpirationis ad Vitam emergit neceſſitas, ut quæcunque animalia, ſimul atq; ex ovis ſemel eruperint, aeris per neceſſariô victu nunquam carere poſſint, ipsis etiam inſectis eodem indigentibus, non ſecus ac piſces, aquarum licet incolæ.

Quare infantes omnes non æque lacte matris perferre poſſint.

ſ. 2. Cum E. ad perfectivas potius quam deſtructivas alterationes pertineat, dicta fœtus ſingulariſſima paſſio, quam primò in mundum ingreſſu ſuſcipit, ſaltem hæc ipſa rationem videtur ſubminiſtrare probabilè, qui fiat non raro, quod matres quædam cacochemicæ, & in ſpecie noſtrates ſcorbuticæ, quos in utero feliciter geſtarunt, & optimè lacteo nutrimento aluerunt fœtus, poſtmodum factâ excluſione citra periculum lactare ipſæ nequeant, quin potius ſi eoſdem ſanos conſervare velint, conductæ ad id nutrici comittere neceſſe habeant, qui aliàs ſub proprio matris lacte eò nempe ex quo ipſæ partes corporis primo coaluerunt adeoq; iisdem appropriatiſſimum ſit, continuo ploratu torminibus, non raro quoq; ſupervenientibus Epilepticis inſultibus aliisq; variis pathematis, non leves ægri tudines teſtentur, ſubindè ad mortem terminantes: quæ omnia alieno lactis ſuperveniente ſuctu, ſucceſſivè evaneſcant & non raro cum optimo infantis habitu permutentur. Solutionem hujus dubii ſubminiſtrat præfata ſanguinis & totius corporis per inſpiratū aerem alteratio, ſub qua
ipſa

ipsa sanguis citiori fermentatione turgescit, & ab inspirato aëre resolvitur, unde simul morbosa semina, sub nutrimento lacteo in utero matris communicata excitantur, & ceu fermenta exotica partim sanguinis Crasin vitiant, partim alios à sanguine dependentes, succos in specie lympham & bilem alterant, aut ipsum stomachi fermentum protopepticum inquinant, unde successivè largæ morbosorum affectuum segetes progerminant. Idque eò magis, quo amplius simili, inquinato nempe à morbosa matre lacte nutritur infans, & ita seminibus morbolis, nempe igni oleum, aptissimum se multiplicandi subjectum subministratur. Simile ferè hic evenit atq; id, quod tempore verno, sub renovati quasi aëris inspiratione adultis etiam crebrius accidit, ut sc. eodem tempore latentia & antea sopita morborum semina quasi evigilent, & varios affectus, & corporis passiones, ceu tot flores protrudant. Mature ergo à mammis propriis abigant necesse est matres tales suos fœtus, & alienis in tali casu tradant, pauperculis licet mulieribus, modo sub moderata diætâ & laborum continuato exercitio, sanæ magis & vividæ existant, ut temperato & salubri tali lacte opprimantur morbosa fermenta, inprimis salino scorbutica, & corrigantur sanguinis dyscrasie, quo constans & firma magis exinde conservetur sanitas. Ex hoc ipso etiam ratio indaganda, quare infantes, speciatim nostrates, recens nati, subinde 3. aut 4. à partu die efflorescentiâ cutis miliarî purpurâ, germanis *der Griesel* dictâ, affligantur, quatenus scil. ex respiratione factâ Massa sanguinea intensiori fermentationis gradu agitata, Salia heterogenea præcipitando separat, & seu feculentias non ritè miscibiles ex suo misto extrudit, quæ ipsa seroso latice, ceu communi nutrimenti & excrementi vehiculo imbibita, occasione balnei in recens nato instituti, & promotæ hac ratione liberioris perspirationis, ad corporis peripheriam, in specie glandulas intercutaneas miliares deponuntur, ubi cum rubedine, pruritu & aliquali subsequente excoriatione seu cuticulæ desquamatione pedetentim exhalant. Revera purpuræ nostratis origo, & scorbuticâ affectione matrum originem ducere videtur, cujus productum inter alia pathemata, & purpurata hæc existit efflorescentia.

§. 3. Monitum fuit, supra §. 1. ex spirituaſcentia majori *Excreta in-* sanguinis ab inspirato aëre promota, indeqve spirituum vitalium *fantum na-*

& animalium concitatori impetu, in organis quibusvis, insignem ad motus nisum excitari. Exinde namque originem ducit, quod foetus recens editus, non tantum artus validè moveat, & vibret, adeoque digitos variè inflectat, sed quod in specie urinam brevè post per urethram emittat, crebriori vomitu cruditates stomachi ejiciat, & alvi recrementa varia protrudat. Quæ ipsa in utero nunquam naturaliter excernentur, adeò, ut certum signum foetus in partu, ex labore & nimio conatu mortui referatur *Velschio de Ægagrop. Diss. 2. p. 61. cur. 6.* si meconium seu alvi excrementum antequam foetus prodierit, emittatur: utut contrarium huic asserto exemplum reperiat apud *Rulandum Thes. Curat. Empir. p. 300. s. cent. 3. c. 66.* Sternutare etiam interdum foetus recens exclusus observatur, dum ex membranâ narium irritatâ, nervis intercostalibus per consensum connexionis effectis, etiam convulsiva partium cui inferuntur sequatur commotio & concussio. Hæc ipsa tamen omnia, cum opera potius sint naturæ, quam morbosa symptomata, ob id propius ad affectus p. n. accedamus.

Capita generalia causarum morborum infantium. §. 4. Causas E. generales dum evolvimus affectuum infantium supra enarratorum p. n. duæ principaliores se offerunt, unde omnes supra memorati affectus, primam nanciscuntur (excluso tamen semper vel vitio parentum hæreditario, vel aliunde hausto fermento contagioso) originem, nempe obstinata *retentio excernendorum*, & perversa *ingestio nutriendorum*, ibi quidem eminet fecum primarum viarum, & in specie *Meconii suppressio*, & hinc insensibilis *transpirationis oclusio*, hic vero primario se offerunt *Vitia Lactis & Errata Pulvis.*

Cap. 1. retentio meconii. §. 5. Feces primarum viarum quod attinet, præter ventriculum albicante plus minus, lentaqve materia refertum, pituitosa & flava, interdum variegata recrementa intestina tenuia occupant, sicuti in crassioribus excrementa duriora, crassiora & quasi picea, ex viridi nigrescentia papaverculum seu meconium quibusdam appellata (utut meconii vox generaliter *Hippocrati: de Vict. acutor. s. 96. num. 9. quod primum natis exit excrementum denotet*) hospitantur, & omnia ex nutrimento per os sub formatione & nutritione foetus in utero, hausto, genita sunt. Hæc ipsa maturè ex corpore infantis expurganda sunt, ne retenta diutius, aut pertinacem alvi obstructionem, inferant,

inferant, aut lactis nutritivi distributionem impediunt: aut sub distributione per intestinorum gyros, idem corrumpant, & æruginoso virore tinctum ad corruptionem disponant aut intestinis pertinaciter adhærendo & acrimonia acida rodendo, tormina crudelia inducant. Constans sanè Practicorum est sententia frequentissimum atrocium torminam, ut & Epilepsiæ esse fomitem, feculentiarum harum diutina nimis retentio, & hinc in deterius corruptio: sicut & Icterus 3. aut 4to die à partu infantibus supervenientem, imò ipsis interdum conatum ex harum quisquiliarum fonte non ineptè alii derivant. Ipsa Natura provida, ordinaria lege brevi à partu vomitu pariter & secessu hæc ipsa feculenta quantocyus ex œconomia animali proscribit, etiam antequam aliud quid moliatur, præmonstrans his ipsis viam ministro medico, quid sub tardiori ejus conatu ipsi agendum sit. Præ cæteris meconium malè audit, idq; suo merito, acidum nempe p. n. est, quod in ejus recessu peccat. Cum enim oriatur ex nutrimento foetus in utero quasi lacteo, nil aliud esse videtur, quam crudior caseus, à reliquâ nutritivâ substantiâ sequestratus & quasi præcipitatus: qui ipse acorem à stomacho semel conceptum plus minus retinere solet, indeque occurrendo bili in intestinis cum eadem in obscurem ex nigro-viridescentem colorem coit, & pedetentim sub morâ in intestinorum cellulis diuturniori coagulatur firmitus: quæ ipsa mutatis mutandis & reliquis recrementis accomodari possunt.

§. 6. Pergo ad insensilis transpirationis morbosam in infantibus occlusionem, cujus quanta in omni vitæ genere & statu sit necessitas pariter & quantitas, eleganter docuit *Sanctorius* in *Medicina Statica*, adeo ut corpus nostrum in continuo fluxu constitutum, atmosphæram certam, ubique in ambitu circumfundat. Præ cæteris infantes, cum copioso sustententur nutrimento, ob id necesse est, copiose quoq; transpirent, partim ut nutrimenti tam universalis seu remoti. Massæ sanguineæ, quam particularis seu proximi, hinc inde distributi puritas ab omni vel heterogeneâ vel effoeta feculentia partibus non assimilabili facta tectâque conservetur, partim si quid feculenti sub nutritione enatum ipsis commistum fuerit, ex partibus solidis eliminetur. Jam vero infantum corpora ordinariò quasi crusta aut lanugine viscidâ & glutinosa

Cap. 2. Transpirationis occlusio.

nosâ obducta esse solent, ex liquore nutritivo in quo innatant,
 successivè cutis extimæ regioni adhærente, à qua ipsa insensibilis
 halitus effluxus insigniter impediri solet. Retenta E. talia,
 transpirabilia, in massa sanguinea si coacerventur hujus æqvabi-
 lem turbant fermentationem, & ad febres ordinariò disponunt,
 sin verò sub poris cutis deposita hæreant, corruptionem sube-
 unt variam, & cum salinæ simul esse soleant profapiæ, & falso
 sapore, adeoque composito sint insignita, plus minus licet, (vid.
 Tachenius Hippoc. Chym. p. 78.) (facile acrimoniam intensam, vel
 falsam simpliciter, vel idq; ut plurimum, \ominus so acidam contrahent,
 unde digestionem particulari seu privatâ partium subcutanearum
 turbatâ, cutanei affectus efflorescunt, alterato & corrupto ab illis
 retentis nutrimento earum proximo & pessumdato plus minus
 fermento istarum partium digestivo. Quæ ipsa eò promptius
 eveniunt si & ipsum transpirabile ex nutrimento minus tempera-
 to oriatur, sive propriâ culpâ tali, dum in se ipso acrius \ominus sus.
 aut facile acescibile, aut alias plus minus vitiosum extiterit, sive
 digestionis primæ errato vel non corrigentis nutrimentum minus
 adæquatam assumptum, vel ipsum acore. p. n. inquinantis, tale
 redditum fuerit. Quod si vero temperata magis, pingviaque ex-
 titerint transpirabilia retenta, adeò ut minus, ad acrimoniam \ominus so
 acidam degenerare queant, cohibita tamen, partim propria natu-
 râ partim tepore loci humido, in infantibus semilacteis ad pu-
 tredinem ruunt, ex emergente tunc alcali destruyente acidum,
 quâ occasione, larga animalculorum variorum seges successivè
 emergere solet.

Cap. 3. Vitia
 Lactis
 1. alieni,

§. 7. Erat hæc excernendorum retentio, ad nutriendorum
 vitiosam pergo ingestionem: Ubi primario se offerunt *Lactis vitia*,
 quorum primum est, si fuerit *alienum*, h. e. dum non à propriâ ma-
 tre tenellis porrigitur mamma, sed nutricibus hoc negotium com-
 mittitur. Quod ut pateat clarius, præsuppono 1. foetum in ute-
 ro materno nutriti non solum per umbilicum, sed simul etiam per
 os: vid. *Dissert. Segeri de Hipp. Orthod. & Democr. Heterod. in*
Nutrit. foetus it. Cl. de la Courvée, tr. de nutrit. foetus in Utero it. Har-
veus de generat. Animal. Exerc. 58. & Exerc. de humor. 2. Nutri-
 mentum utrobique non esse sanguinem sed lac seu chylum lacteum,
 cum sanguine per arterias (cum aliæ nondum repertæ sint viæ, in
 vaccis

vaccis licet lactantibus instituta fuerit inquisitio anatomica) ad
uterum delatum: vid. præter loc. cit. *Needham. tr. de format. fœt.*
c. 1. 3. Lac mammarum & ipsum revera esse chylum, in mamma-
rum glandulis secretum & ductibus particularibus exinde ad papil-
lam delatum: vid. *Deusing. de Lacte. & Charleton Exercit. de Gala-*
xia. Jam verò unicuiq; mulieri suum proprium est lac, seu specialis
lactis proprietas ac idiosyncrasia, (ut taceam Lac diversum in una
mamma observatum fuisse, ab eo, quod erat in alterâ, à *Lysero,*
Observ. XI. annex. cultro suo anatomico) oriunda ex speciali fer-
menti digestivi stomachalis differentia (nam hoc in unaquaque
specie magnam subit latitudinem) secundum quod, ut in unoquo-
que individuo, tam naturaliter quam p. n. constituto distinctus
est appetitus ita etiam distincta digestionis est ratio, eorundem
licet assumptorum. Diversum ergò lac mammarium nutritis, à
lacte uterino matris, in stomacho infantuli, ipsi aliàs non asveti,
(cum consveta longo tempore, licet deteriora, insvetis minus
molesta esse soleant. *Hippocr. s. 2. aph. 50.* indeq; ob intimam sym-
bolizationem assumendorum c. fermento) non potest non subire
corruptionem & lædere insigniter digestionis primæ arduum ne-
gotium, quin & distributum ulterius ad Massam sanguineam,
heterogeneitate suâ turbare hujus crasin, & fermentationem
Vitalem, antequam successivè stomachi fermento alterato, &
sanguinis crasi immutata, conveniens magisque homogenum
fiat nutrimentum, cum generalis stomachi digestio præsit qui-
busque singularum digestionum coqvnis. Instituantur licet,
varia lactis examina bonitatisque ejus scrutinia; fallax tamen est,
quod ex consistentiâ, colore, sapore, pingvedine &c. judicare
volunt Practici cum insensilia ut plurimum sint vitia, quæ lactis
corrumpunt miscellam, ut non tantum in seminibus morbofis, cum
lacte transplantatis, sed in specie vitiiis moralibus per lac insen-
sibiliter communicatis est manifestum) adedò ut revera lactis
conditiones & vires metiendæ sint ex sanitate bestix, vitæ ejus &
Cibis. *Helmont. tr. sextupl. digest. s. 74.* Cum vero nutrices ad-
scititiæ sint ut plurimum pauperculæ, & quibuscunqve eduliis subin-
de latranti respondeant stomacho, vix fieri potest, quin & Cacochy-
liâ & inde oriunda cacochymia laborent. Morbosæ hæ proprie-
tates naturales, uti per lac communicantur à nutricibus, ita non

Vid. Reies
campum E-
lyf. quest. 47.
p. 586.

minus etiam morales, de quo meritò conqueritur *Helmont. tr. Infant. nutrit.* p. m. 523. cum legitimo sensu verissimum sit illud *Galenii*, quod mores sequantur temperamentum corporis: sic puellā v. g. observata fuit, admodum siticulosa, ex nutrice bibacula, à *Deodato, Valetud.* p. 26. Cum & brutales proprietates & mores cum lacte in infantem penetrent ac in vitam perseverent, ut in pueris à *Cervæ* item à capræ lacte nutricis observatum fuit. Sed hæc cum minus faciant ad scopum nostrum, ob id vel summis labris ea delibasse sufficiat. Quæ ipsa de lacte ex chylo elaborato explicata hætenus, fortius adhuc eos stringunt, qui ex sanguine lactis fontes derivant. Consultissimum ergò fuerit, ut matres sanæ, vel non admodum morbosæ (tali enim in casu observanda venit thes. 2. supra explicata) proprios nutriant foetus: de quo vid. *Sennertus Tr. de Morb. infant.* p. 1. c. 1. qv.

An loco lactis aliud nutrimentum caveniat.

§. 8. Hæc ipsa simul ostendunt quam aliena sit à vero eorum opinio, qui consideratione facilis corruptionis lactis in infantulis, indeq; natorum variorum malorum, alio potius nutrimento, quam lacte tenellos cibare & educare malunt. Adeoq; vel hordeata juscula, vel ex Crepaturâ hordei addito vitello ovorum emulsioni similem misturam, vel juscula avenacea, vel amygdalarum emulctum lacteum succum, aliudve simile substituunt, quo etiam nutrimentum *Helmontii* pro pueris, *Tr. Infant. nutrit.* pertinet, ex pane tantisper cum tenui cerevisia bullito cum melle. Si quidem nec frustra, nec sine prægnanti ratione, aut ornatus saltem gratia, mammæ mulieribus & in iis mox post partum Lac, non secus ac reliquis brutis terrestribus, uti & quibusdam aqvatilibus concessum fuit à Naturâ, quin hæc ipsa potius digito quasi intento hanc foetuum nutritionem monstraverit. Hinc aves mammis carentes earum defectu, grana deglutita & in ingluvie aliquali morâ maceratâ, ac ita ad fundendum citius lacteum suum nutrimentum prædisposita evomunt denuo pro meliori pullorum sustentatione. Tenerior siquidem infantum est stomachus, minusque exaltatum fermentum eorum digestivum, unde quæcumque fere ingesta, laboriosam saltem, si non & defectuosam penitus redderent digestionem, quæ facillima, & summè nutritiva erit, dum lac ceu chylus, jam ante in nutrice elaboratus in ipsis suggeritur. Talis scilicet succus, ex quo & primitus machina eorum corporea

poreâ constructa fuit, & ipse foetus jam in utero sustentatus, & quem ceu jam consuetum facillimè digerere & concoquere potest. Quod si quædam ex lactis alteratione in infantibus metuenda erunt pericula, ea sanè in se, sunt facillè corrigibilia, modò maturè & legitimè iisdem occurrantur. Unde & rarissima eorum observata fuerunt exempla, quæ defectu nutricum feliciter adoleverint.

§. 9. Nam sive nutrix sive mater sitienti satisfecerit puerulo, nisi sanâ vegetaq; gaudeant corporis œconomiâ, indubitatum est, morborum semina radicesqve firmissimas in eum tanquam per medium fomitem transplantari. Lithiasin per nutricem in puerum derivatam notavit *Helmont. tr. nutrit. infant. ad V. L.* Lue hæc per matres infectas puellas inquinatas binas observavi in nosocomio Patavino: nutrices habitus serosioris ad affectus cattarrhales proclives reddere, quos nutriunt infantes, compertum est: Scorbuti labes multiformis per mammas propagari insipientem, nemini mirum, quum contagiosa ejus indoles sit notissima. Sed res ipsa cum loquatur, quid opus ulteriori diductione? Quin etiam sana licet in proprio corpore deprehendatur nutrix, si tamen propriæ constitutionis causa, idque ex ratione peculiaris in stomacho digestionis, vel serosioris & salsioris sanguinis constitutionis, vel certæ in glandulis mammæ texturæ, serosius, acrius, aut salsius aliòvè modo minus conducens infanti Lac colligat, etiam citra sugentis noxam id propinari nequit, quin nutrimentum tale, ipsi minus appropriatum, hostile & inimicum, evadat.

§. 10. Sed utut sanissima etiam sit mater vel nutrix, tamen tenello infantulo ipsum lac probè excoctum, crassius, spissius, adeoque uberius nutrimenti, non æque primo statim haustu convenire, vel ex eo fit manifestum, quod in utero materno adhuc conclusus foetus nutrimentum lacteum per os hauriat admodum subtile, perque duplicem chorii & amni membranam probè filtratum & depuratum, quo teneriora facilius perluat abdominis viscera. Ob id provida maternâ natura, post partum, in salutem editi foetus, non statim lac perfectum pingvius & spissius subministrat, sed præmittit Colostrum, h. e. serosioris tenuioremqve Chylum, ut hic ipse minus stomacho faceat negotii, quin potius serositate salinâ abstergat blandè stomachi mucum, intestino-

Vitia Lactis
2. *Morbosi.*

Vitia Lactis
3. *nimis nutritivi.*

rumque sub gestatione collecta recrementa expurget, ac virtute diuretica, organa urinaria probe eluat, ut ita supervenienti successivè alimentoso magis lacti, facilitetur digestio, & impediatur facillima ejus corruptio, cum revera tale Colostrum sit alimentum medicamentosum. Hinc istud, quod die primo scaturit ad mammas, potentius purgat, quod secundo & tertio minus, donec succedat purgatrici vis nutritrix. Quam pessimè E. suis consulunt natis, qui robustis, aut obesis, aut qui jam aliquandiu lactarunt, nutritricibus mox tradunt eosdem, à quorum lacte butyroso & caseoso nimis gravatur tenellus stomachus, & digestionis opus inde insigniter retardatur, ac cruditati acidæ, lactisq; coagulo promptissima occasio subministratur. Illustrat hæc Epilepsiæ exemplum, aliquot filiabus lethale, ex nimia lactis, materni licet, butyrositate & pingvedine, quod recenset *Hoffmannus Tr. de usu & abus. medic. Chymic. p. 49.* Quod si verò matres nutrire intendant suos fœtus, quo quæso consilio corrigunt naturæ prudentissimos conatus, & tam studiosè emulgent, salutare hoc colostrum, quasi nocere possit infanti, quod ceu divina medicina ipsi propinandum foret. Id quod etiam contra quendam Medicum urfit sufficienter *Veslingius obs. & Epist. 28. p. 123.* & ante eum *Spigelius* in erudito scripto de formato fœtu c. 13. p. 16.

Vitia Lact.

4. *superflue ingesti.*

§. II. Sed tolerabile adhuc, quia facilè corrigibile esset hoc erratum, nisi gravius longè, familiarissimum licet se offerret, nempe superflua & inordinata, & tantum non coacta lactis infusio, qua matres pueros suos, nimis alendo, sæpè necant, & dum lactant maectant, ut recte observat *Kerckringius spicileg. anat. obs. 40.* Dum ad quemlibet ex quacunque causa excitatum infantis ejulatum, ipsi renuenti licet, subinde de papillis in eos intrudunt, ac lac sugere cogunt, priori, licet crudo adhuc, subacido & nondum concocto in stomacho hærente, unde novi superingesti necessaria congruescentia, caseatio, ac utriusq; in pastam acidam, viscidam, corruptio succedit: unde Pylorus indignatus vel se pertinaciter stringit, qui aliàs de seipso in pueris arcto munitur sigillo, observante hoc etiam *Laud. Kerckringio c. 1.* & planè non aut difficulter saltem talia caseata transmittit, ut ulteriori morâ in loco isto tepido indeterius, ac ex cruditate acidâ in corruptelam putredinosam labantur, ac in liqyamina putrida, flavescencia, nido-

rosa

rosa &c. tandem degenerent: *vel* graviori furore percitus idem Pylorus salutari licet effectu, per gulam omnia ista vitiata remittit: vid. *Helmont. 11. Infant. Nutr.* qui Tragœdiam hanc graphicè & eleganter delineavit. Præstat sanè hic peccare in defectu, quam in excessu, cum repletiones ad extremum productæ, graves esse soleant, teste *Hippocr. s. 1. aph. 4.* & sicut repletio omnis, in specie panis in adultis, ita sanè lactis in tenellis est pessima: hinc enim consequenter impura corpora, quò magis nutriveris eò magis læseris. *Hippocr. s. 2. aph. 10.*

§. 12. Periculosius jam urget Fatum misellos lactentes, ex per-versâ & sapissimè inordinatâ lactantium diætâ, circa quam saltem *per malam alimentorum promiscuam ingluviem, affectuum neglectam refrenationem, diætam de-* *pravatam.* *Viria lactis s:* *per malam* *diætam de-* *pravatam.* *Es excernendorum pariter ac retinendorum peccata considerabimus.*

§. 13. Sanis quidem omnia sana, modo per internam appetitus dictaturam imperentur, quod enim sapit, nutrit; adeò ut in sanis scrupulosus alimentorum delectus, reverà sit frustraneus, quin *1. quoad as-* *sumta.* potius si appetitus circa aliquod objectum feratur intensius, inprimis consuetum, (nam in insuetis appetitus subinde medicamentum quærit) vix denegandum sit, quia fermentum digestivum potenter quælibet in sui ditionem trahit & coërcet, utut talia cum moderamine mediocritatis propinanda sint, cum sobrietas rectè cardo totius dicatur diætæ: id quod nutricibus conductitiis in specie observandum, ut plurimum egenis, adeoq; famelicis, & frequenter nimio nutrimentorum excessui primitus indulgentibus. Lactantes tamen præ cæteris tenellos respicere debent, cum leve illarum erratum, utut ipsis innocuum, his graves subinde inducat passiones, & assumptorum plures proprietates in chylo persistentes, utut plus minus infractæ aut alteratæ, sui tamen præsentiam in lacte manifestò exerant, & anisum pro augmentando aut corrigendo lacteo chylo assumptum, sui in eo præsentiam odore testetur, non secus ac florum sambuci in lacte decoctorum insons esse solet potus, imò admodum proficu⁹ pro lactis augmento, quos tamen observavi à nutrice fortius dicto modo decoctos, & liberalius potatos, & ipsi & lactenti copiosum excitasse alvi profluvium, confer *Bartholin. Centur. 2. hist. 63. p. 338.* Nil dicam hic de purgantibus, quæ nutricibus propinata, infantes purgant, & omnia inprimis propriè dicta, infantibus sunt inimi-

inimicissima. Tacebo peculiare idiosyncrasias infantum, quoad
 certa assumpta à parentibus transplantatas, quæ à nutricibus ne-
 glecta, graviter tenellos lædunt, quarum Exempla recenset
Digby de Natur. Corpor. Tr. 1. c. 38. p. m. 424. 436. Verum in spe-
 cie urgeo acida, quæ sive sint condimenta sive potulenta, etiam
 Vinum, (in non assuetis) sui vestigia in dulci Lacte relinquunt,
 utut sensibus abscondita, postmodum tamen torminum infan-
 tilium ex acido rodente autores. Unde & cautiores matres, dum
 fœtum in utero inclusum gestant, acida nimia fugiunt, ne præ-
 maturè infantes torqueant, aut fomitem Epilepticum ingene-
 rent, id quod sæpius observavit *Celeb. Sylvius*, quod nempe infan-
 tes nati à matribus acido non adeo indulgentibus, Epilepsiæ mi-
 nus sint obnoxii idq; etiam adeo pluribus matribus prædixit.
 Cum præterea acidorum abusus ad abortum gravidas disponere
 rectè asseratur à *Beckio*, in *Medit. & experim. p. 214.* Quod etiam de
 Vino, quod nempe fœtum pellat, asserit *Hartmannus Prax. Chym.*
c. 228. §. 3. Unde etiam *Joh. Ant. von der Linden* / in *Comment.* su-
 per hunc locum, primis gestationis mensibus Vinum gravidis, in
 specie, ut vocat, calidioribus prohibet, metu abortus, quibus ul-
 timis 2. vel 3bus mensibus, Creticum aut malvaticum, in parvâ
 tamen dosi concedit. In quo tamen acido frequentissimè pecca-
 tur, amicum enim ac gratissimum cum sit stomacho, tantum non
 quotidianum ejus percipimus appetitum. Caseo itidem non im-
 merito interdicitur nutricibus, ne hoc tanquam præmatureo coa-
 gulo ad grumescentiam p. n. jam in mammis lac disponatur. Ce-
 revisia non ritè fermentata, aut fecibus turbata, utut robustiores
 in nutricibus intestinorum tunicas, minus afficiat, à fermento
 stomachi ferè subacta, pueris verò quod diarrhæam torminosam
 excitet, compertum est. Id quod similiter de fructibus horæis
 succulentis, facilè fermentescentibus manifestum est: sicut ari-
 diores è contrario alvum pertinacius sistunt, quod contigit in
 infante, cujus nutrix avidius castaneas assumerat, teste *Timæo l. 5.*
cas. 15. p. 252. Cautas ergò nutrices esse jubeo, in assumendorum
 ratione, plus minus tamen, prout nempe aut consuetudinis aut
 digestionis primæ vel absolutioris vel deficientis adeoq; subacto-
 rum plus minus & alteratorum à fermento digestivo ingesto-
 rum in iis fert ratio.

§. 14. Affectuum exorbitantiæ jam attingendæ sunt, quo-
rum inordinatus insultus, ut generaliter spirit⁹ animales totum-
que genus nervosum, & his mediantibus massam sanguineam &
reliqua corporis contenta liquida commovendo insigniter alte-
rat, ita specialiter nutrientium depravat lac. Præ cæteris iracun-
dia & terror nutricum nimius, nocentissimus est infantibus, & ab
utroq; in specie priori Epilepticas excitari convulsiones notissi-
mum est. Turbant sanè affectus omnes concoctionis primæ ne-
gotium, adeo ut ex tristi nuntio esurienti inopinato allato, adeoq;
incusso sic terrore, statim pereat omnis appetitus, unde digestio-
nis consequenter impedimenta, & cruditarum acidarum occasio-
nes: qui effectus itidem, ex Iræ furore expectandi sunt, sub cujus
fervore vel maxime sanguinis ebullitio & quasi febrilis efferve-
scentia cum bilis orgasmo considerandi veniunt. Ex alterato ergo
ac depravato chylo simile generabitur Lac, aut hoc genitum licet
in statu pacato, sub intestinâ tamen affectuum rebellionem, & inde
natâ omnium corporis contentorum à spirituum vario ac p. n.
impetu, non potest non insigniter alterari, & variè commotum ac
quasi secundum minima concussum in partes secedere, & butyri
ac casei ex seroso vehiculo quasi separationem p. n. pati. Vix sanè
quicquam frequentius est, ac terrorem, non minus quam iram,
lactis inducere coagulum, ac in mammis grumescentiam, unde
tandem inflammationes, dolorosissimiq; abscessus, & in specie
Erysipelata superveniunt: sicuti à tali lactis semicaseati suctu,
mille malis infans mulctatur infans, & speciatim ad Epilepsiam
ordinariò disponitur. Observavi juvenulam primiparam, quæ
suam alitura infantem, pro uberiori lactis proventu, & meliori
papillarum protuberantia simul catellum subinde mammis ad-
movebat. Evenit casu, ut graviter perterrefieret puerpera, un-
de repente, ad se cum rediisset animus, catellum mammas exfuge-
re permittit, ne alterato isto lacte fœtui noceret: quo facto brevi
post gravi Epilepsiâ corripiebatur Catellus, quæ propinatâ The-
riacâ & insequente gravi sopore demum evanuit. Sed præter has
sensiles coagulationis & grumescentiæ qualitates nocivas, & alias
multifarias difformitates induit lac, ex tam variis affectuum flu-
ctibus, quibus sanè non tam matres, quàm specialiter nutrices
obnoxie succumbunt, quarum singulæ infantis nutrimentum

*Quoad 2. a-
nimi pathe-
mata.*

lacteum morbosè disponunt, & ita fœtus sanitatem graviter labefactant.

Quoad 3.
excreta.

§. 15. Excretorum supersunt consideranda in nutricibus errata, quæ inter menstruorum consideratio primatum obtinet. Supprimi hæc ipsa, ut in gravidis, ita & in lactantibus (probabiliter in salutem fœtus) naturæ respondet legibus, in habitioribus tamen, sanguine turgescentiore præditis viraginitibus dictis, tam primis gestationis mensibus, quam ipso lactationis tempore eadem ordinariâ erumpere periodo observatur crebrius, collectore *Exempl. Schenkio obs. p. 574. & 630.* Quoties vero sanguinis ista contingit excretio, toties sensilis in tenellis observanda venit alteratio, quâ languidi, lachrymosi, ac imbecilles fiunt, donec obturato denuò sanguineo fonte, dicti langviores etiam denuò remittant. Id quod itidem observatum à *Paul. Zachia Quest. Med. Legal. l. 7. T. 3. qu. 3. p. 599.* singulari scil. fermentativo motu sanguis sub menstruationis tempore agitatur & turgescit, unde & menstruam febrim, seu omni mense, quum sanguis per genitalia evacueretur recurrentem, ex acriori scil. sanguinis effervescentia observavit *Lindannus in Coll. M. S. super Hartmann. Prax. Chym.* Quidni ergò lac tunc temporis, & similem fermentativum concipiat motum, qui & turbet infantis primam digestionem, & vitalem sanguinis fermentationem vitiet, forsan simili quodammodo ratione, atque quando adulti cerevisiæ potui vel vini adsveti, ex potu talis liquoris adhuc nonnihil fermentantis ceu extraordinariè affecti subinde non leviter læduntur. Verum enimverò, insignior longè lacti imprimatur alteratio, si per fœcundum coitum nutricis impediatur menstruatio, ad corruptionem exinde lac disponitur, & horridam quodammodo acquirit impressionem, fœtui ferè abominabilem; id quod & in brutis observabile est, ut curioso exemplo observatum à *Grafio de Org. Viror. Genit. p. 126.* Lac ita depravatum, ne dicam corruptum, ab infante haustum degenerat in ejus stomacho in vitiosum casei coagulum, tenello infantis stomacho mirè infestum, adeo ut eidem exindè stigma, per totam vitam durabile imprimatur, unde casei aversionem, tam multis familiarum, non absque summâ probabilitate deducunt *Schockius lib. de averfat. cas. & Ill. Digby de nat. corpore. c. 38. pag. 437.* Ob id & Medicorum est præceptum, ut toto lactationis tempore nutrices à coitu absti-

abstineant, unde etiam lactantes matres à redditiōe debiti excusat. propter insignia fœtus nocumenta, *Paulus Zacchias loc. supr. cit.*

§. 16. Hæc vitia lactis fuere, restant adhuc errata Pultis, ceu secundum genus errorum in assumtis. Detestor autem in pulte inprimis farinæ crudæ usum, quæ cum lacte vel aqua subacta & cocta, ac in pulmentum instar viscosi glutinis redacta, quid aliud dabit, quam pastam tenacem, crudam & viscidam, ulteriorem bibliopegis pro glutinandis chartis, quam infantibus pro nutritione: siquidem ob fermentationis farinæ in panificio pro adultis etiam summè necessariæ defectum difficillimæ eadem existit digestionis, quia laboriosæ in ventriculo fermentationis. Panis ex quacunq; farinâ confectus, non ritè fermentatus, ac ita pro digestionem stomachali facilius suscipiendâ, & in aliis una assumtis promptius adjuvandâ ineptus, ex defectu acidi spirituosissimi volatilis, crudam farinæ mucaginem resolventis & volatilifantis, quantum noceat sanitati, etiam adultorum, & quam fœcundus sit genitor morborum chronicorum, præter quotidianam experientiam vel muliebris loquitur sexus, ex talis panis esu, menstruorum patiens defectus, & cachexias, ut pluribus videri potest *Kergerus de ferment. s. 3. c. 2. p. 216. & Schookius de ferment. c. 2. & 3.* Ast robustus est adultorum ex spirituosiori ac acriori fermento stomachus, debilis è contra infantilis:ingere tale pulmentum glutinosum & viscidum, & superaffunde lac butyro & caseo pingui turgidum, quid putas futurum exinde in stomacho infantili? tenax nempè & glutinosus, vitiosusq; acore intensè tinctus emerget mucus, mille malorum in junioribus talibus fœcundus parens. Compertum sanè est, sponte suâ & faciliè quamlibet farinam liquore sufficienti subactam, & in loco tepido asservatam, acescere insigniter, & hinc fermentare & spumose turgescere, etiam citra fermenti additionem: id quod si fiat in stomacho infantis, exp. n. & stomacho peregrino pultis acore corrumpitur superingestum lac, & in grumos caseosos densatur, adeoque tota digestio prima exinde depravatur insigniter. Potius ergo farinæ talis pro meliori digestionem fermentativa præparatio extra corpus præmittatur, quam quod cum tanto sanitatis periculo eadem in stomacho demum, instituenda supponatur. Perspexerunt hoc, & rejecerunt ob id tales pultes jam olim plures insigniores medici, uti de hoc videri

Cap. 4. Vitia
pultis. 1. in
preparatione.
ne.

potest *Velfchius de Vena Medinens. f. Dracunculis Veter. Exercit. de Verm. Capill. infant. p. 261.* conferatur simul *Hildanus cent. 6. obs. 34.* qui periculofissimam Pylori obstructionem, à tali spissa pulte natam observat.

2. in usurpatione.

§. 17. Post pultis præparationem, culpo etiam ejus usurpationem, dum nutrices eandem prius in ore volutant, & salivæ permixtione, debitam fluiditatem conciliant, indeq; infantis ori intrudunt. Jam vero salivæ singularis est vis fermentativa, à modernis sufficienter declarata, ratione cujus proficua sanè esset ejus cum pulte miscela, si exactè sana nutrix eam institueret: Sed cum ratione hujus virtutis fermentativæ, etiam morbosa contagia sub ejus vehiculo promptissimè communicentur, seq; multiplicent, ob id minus istam nutricis delibationem permittere possum, cum exinde facilimè ad morbosam corruptelam puls disponatur, inprimis si tantillum scorbutici fermenti gingivas & salivam inquinaverit.

Causa proxima affectuum infantium.

§. 18. Detectis ita remotioribus causarum morbificarum fontibus dum exactius nocendi rationem proximam seu rationem causandi inquirimus, perspicuum evadit, succum vitiosè acidum, nunc viscidum, nunc aqueo serosum defectu primæ digestionis in ventriculo, ejusq; in intestino duodeno perfectionis, adeoq; ex cruditate acidâ coacervatum, esse causam proximam & radicem, ex quâ tot morbi infantiles frequentissimè propullulare solent. Hunc s. Galenicorum pituitam acidam, seu Paracelsistarum \ominus acidum seu Fum fecalem appellare velis, mihi perinde est, simus namque in verbis faciles, modo in rebus conveniamus. Facilimè sc. Lac, seu sanum seu alteratum in stomacho tepido p. n. acescit, idq; eo magis, quo copiosius aut inordinatius ingeritur, hinc spissescit, & factâ per coagulum seri à contentis separatione casei cum butyro perniciosus grumus nunc in stomacho, nunc intestinis subsidet, & plus minus pertinaciter agglutinatus hæret, conferente solum pulte farinaceâ crudâ & viscida facilè acescibili, una cum retento & plus minus corrupto meconio, unde ex conditione loci, h. e. stomachi calidi, & ratione contentorum recrementorum, uti & ingestorum lacteorum & pultaceorum intensus acor necessariò & defacili oritur, qui nunc materia viscida irretitus, in primis viis suas ludit Tragedias

gædias nunc vehiculo aqueo seroso, & lymphatico ulterius distributus etiam aliis & remotis in locis mille malorum existit artifex, Clara hæc evadunt sponte, modo superioribus thesibus explicata probè consideremus, in specie in th. 5. 7. 9. 10. 11. 14. 15. 16. &c. simulq; observemus pleraq; infantum mala per remedia acidum destruentia, de alcalium tam volatiliū quam fixorum profapiâ, uti & per aromatica Θ nia volatilia oleosa optimè percurari.

§. 19. Quæ tamen ita intelligenda sunt, non quasi alia nulla in corpore tenello sint errata, quam quæ ex dicto acido oriuntur, ubiq; enim excipiendi sunt hæreditarii morbi, uti & à lactantibus transplantata morborum seminaria, aut aliorum hausta contagia. Præterea mille larvas induit Lac sub sui corruptela, mille inde nocendi artes, non tantum dum adhuc in mammis turgēt, sed in specie dum infantis in stomacho corrumpitur, hinc in intestinis tam à bile quam succo pancreatico alteratur, subinde à restitente meconio similibusq; excernendis inquinatur, quin & propriâ sponte, de facili corrumpitur, unde diversimodè dulcescit, amarescit, colliquescit, viridescit, livescit, putrescit, verminescit, aliasq; quamplures peregrinas asciscit sibi qualitates: nam & jam in tenellis sexcenta seu potius *infinita Hippocratea*, de quibus autor *Libri de Prisc. Medic.* locum inveniunt. Unde tam in abdominis visceribus, quam massâ sanguineâ & inde derivatis reliquis contentis liquoribus activis quamplurima p. n. nocumenta præstò adsunt. Ut ut ea, quæ ex cruditate acidâ eveniunt, sint frequentissima, quia talis corruptela est familiarissima.

§. 20. Paradoxon equidem videri possit, quî in semilacteis infantibus adeoque dulci rore ubiq; perfusis, ex lacte dulci primito concretis, & eodem cum pulve insipido dulci enutritis, acor adeo nocivus & subindè intensus oriri possit, à quo tam tetra superveniant symptomata. Sed clarius redditur facilè totum negotium, modo aspiciantur assumpta tam matris utero gestantis, quam nutricis lactantis. Hæ ipsæ enim præter manifesta acida, quæ ut supra §. 13. monitum fuit, ex dictamine appetitus hauriunt, vescuntur saltem pane & bibunt cerevisias. Panis omnis in specie secalinus continet in se spiritum intensè acidum, volatilem tamen, adeoq; in se saluberrimum, duriora tamen etiam corpora, v. g. Coralia, ferrum, Vitrum ¶ ii, aliaq; rodentem, qui cum aliis assum-

Variat subinde causa proxima.

Unde acidâ adeo vitiosâ in infantibus.

assumtis lacti simul materiam præbet. Utut autem acor hic ipse, partim sub stomachi digestionem, partim bilis alcalinæ in jejuno permixtione alteretur plus minus in falsum volatile, sicq; occultetur, nihilominus facilè datâ occasione denuo se exserit, & operatur; hinc enim tam facilis lactis acescentia, & assumpta acida matri ac nutrici innocua tamen infantibus per lac revera ad gustum dulce sunt torminosa, & vel maximè hostilia. Cerevisia vero quæcunq; facillimæ est acescentiæ, cum modica lupuli pinguis aromatica conditura non sufficiat, quin tandem acescat, ut taceam vel cerevisiam novellam, à fecibus nondum sufficienter depuratum, fermentando in stomacho facillimè acescentem, aut cerevisiam inveteratam jam nonnihil acidulam, à nutricibus subinde haustam. De cætero his ipsis vix ulla est cura, quantum sua assumpta factum aut infantem afficiant, utut earum delicta, diu post demum luant infantes, idq; datâ qualibet occasione, ut plurimum per Epilepsiam, ut supra §. 13. monitum. Quid fructus horæos memorem, effervescentes facillimè, acetaria & similia, gravidis pariter ac lactantibus citra reflexionem in fœtum familiarissima. Adeo ut *acidum* sit, quod morborum infantilium frequentissimus est autor, sicut subjectum ejus *viscidum* eos contumaces subinde reddit, aut crebrius recidivantes, vehiculum verò *aquosum* etiam in remotioribus locis, & extremâ corporis peripheria eosdem propullulare facit.

Unde tormina & varia alvi excreta Infantum. §. 21. Jactis hisce fundamentis facilis est via, ulterius indagandi supra enarratorum morborum generationes. Tormina infantibus ferè inevitabilia ab acido oriuntur, quod stomacho, sæpissimè ex lactis coagulo & esu acidorum à nutricibus delapsum, intestinorum membranas pungit, rodit & lancinat, unde isti cruciatus, cum convulsivis spasmodicis juncti, prodromi exinde non rari Epilepsiæ, iiq; eò crudeliores, quo viscidiori glutine se agglutinaverit eorum parietibus. Horum indicia, præter ejulatum sunt ut plurimum excreta virida plus minus, seu ut vocant porracea & æruginosa, oriunda ab acido excessivo & vitioso (nam acidum acre odore spirant talia) cum bile \ominus nâ Oleosa volat, permixta, ex quorum miscella viriditas ista exsurgit. Equidem viridis color revera sub concursu plurium ex miscella *flavi & cærulei* emergit: flavedo in bile clara est, & conspicua: cæruleus color in nullo

nullo succorum corporis unquam nec naturaliter nec p. n. observatus fuit, unde rarissimum, & fere unicum est exemplum, quod recenset *Meara*, de lacte nutricis saphirinum colorem exacte referente in *Exam. Diatribe de Febr. Williffii p. 65.* Cum tamen cæruleus color ad nigrum accedat propius, adeoq; in certâ luminis maximam partem intrò susceptione in poros, & cum umbrulis mitione consistat, loco hujus in corpore absentis, acidum, perspicuum licet constringendo tamen & angustando aliquali subjecti coagulatione, poros flavi corporis sufficiet, imprimis si dictum acidum & ipsum in subjecto nonnihil densiore & crassiore hæreat, ut exinde viridis ceu medius inter cæruleum & flavum color emergat. Comprobat dicta experimentum *Grassii*, de succo pancreatico thes. 145. 147. ubi bilis flava ex miscelâ cum spiritu \oplus li atrovirescentem induit colorem. Nec est, quod quoad experimenti fidem objicias, id quod alio mihi obtigit tempore, in spiritu \oplus li adhuc contentas esse, & sub rigoroso ignis examine c. acido simul elevatas metallicas ♀ eas & ♂ les particulas, quæ attactu alcali bilis præcipitatae virorem repræsentent, sicut eadem attactu gallarum in \oplus lo atrum colorem induant: nam idem experimentum tentavi & cum spiritu \ominus lis purissimo, non secus ac cum spiritu \ominus , & ubique idem fuit successus & eventus, quod nempe ista misturâ intensus viror effloruerit, id quod simili ratione de lactis vitioso acore virorem cum bile producente verum erit. Unde subinde etiam grumosa apparent talia, sub infantum torminibus excreta, quia lac à præternaturali acido in grumos caseosos coagulatum, istam larvam induit. Non tamen semper talia grumosa simul sunt viridia, quin subinde sint flava. Scilicet discoloratio horum excrementorum oritur à bile per acidum mutatâ & corruptâ, sæpè tamen evenit, ut feces excernantur flavæ, quæ pauco tempore postmodum colore viridi tinguntur. Causa hujus phænomeni est, 1. quod acidum in bilem, quamdiu in corpore fuit, sufficienter non egerit, propter impedimentum lactis, continuò vel brevibus intervallis tantum assumptum, quippe quod ejus vim temperando infringat. 2. quia non nisi finitis effervescentiis & præcipitationibus mutationem rerum accuratam observamus: unde post excretionem, dum aëris accedit adjuvmentum, finitâ mutuâ actione & reactione permistorum, color tandem

terius emergit. 3. Quia & ipsa commista excreta facilius forsan in aëre libero novum coloris schema arripiunt, quam dum intestinis adhuc sunt coërcita. Observandum quoque hoc loco atrocissima non rarò adesse tormina, excretis alvi aquæ instar leviter flavescens fluidis, quæ nimis fluida, subinde adeò acria observantur ut & podex excoriari exinde soleat.

Unde Anorexia, Vomitus, Præcordiorum & hypochondriacorum inflatio.

§. 22. Quod si copiosus tenaciorque grumus stomacho incumbat, cui per pylorum transitus negetur, non potest non exinde appetitus dejici, & activitate fermenti digestivi à lacte vel copiosiore vel coagulato obrutâ, horror mammae oriri, cum absolutâ appetitia, cum quotidie observemus, istud quod semel stomachum læserit, ceu hostile postmodum, diu ab eodem averfari: quod si gravius exinde oneretur stomachus, vel obstruatur omninò Pylorus, de quo vid. *Hæferus Herc. Med. p. 149.* item *Hildanus cent. 6. obs. 34.* & irriteretur quoq; hujus convulsiva contractio, quam vomitus violentus sequitur supervenit tenella corpuscula insigniter quidem lædens, salubris tamen, quatenus excrementa ista removet, & graviorum malorum, jam jam imminentium est medicus. Finge enim hæere talia diutius in Ventriculi bursa, facilè ex acore fermentativo, pastæ instar farinacæ intumescent, & impetuoso flatuum proventu, intumescentium præcordiorum, hinc diaphragmatis impedito motu difficilem respirationem, & ex horum flatuum in orificium finistrum impetu, hujusq; pertinaci strictura, præcordiorum anxietates, inde inquietudines, somni impedimenta; vigiliis inserent. Eadem est origo hypochondriorum inflationis, & totius abdominis tympanicæ distensionis, nam loco saltem differunt à priori; pasta nempe acida viscida, vitioso acore fermentata, concurrente simul alcalino bilis stimulo Gas tale flatuosum eructat. Scilicet farinacea, plus cruda acescentiam necessariò subit in stomacho, unde cum lacte semicoagulato turgescencia fermentativa, de quo supra, flatuumq; & modo dictorum symptomatum in & circa hypochondria & Epigastria fertilis proventus. Cogitemus adultorum hypochondriacum affectum, & in eodem flatuum & borboryg-morum impetus, ex acido viscido digestionis primæ relicto p. n. oriundos, & simile ferè in infantibus usu venire perspicemus: cum sufficienter *Helmont. Tr. de Flat.* horum originem ex acido, stomachali non tamen fermentali ordinario demonstraverit.

§. 23. Quod si tenacior talis, acidiorq; mucus superiori ventricul

triculi orificio firmiter adhæserit, per consensum firmissimæ con- *Unde singul-*
 nexionis diaphragmatis simul irritabitur musculus, unde hujus *tus, tussis,*
 sub inspiratione factâ convulsiva contractio, singultum, subinde *asthma in-*
 contumacissimum, infert, sicut in ventriculi cavo si magis fluctuent *fantum.*
 pituitosa talia acida, aut Θ so acida, eaq; successivè irritat orificium
 superius, vel infensâ & molestâ suâ præsentia, vel saltem haliti-
 bus acrioribus, excitabuntur sub expiratione occasione vellicati
 diaphragmatis, ipsique compatiendum musculorum expirationi
 inservientium horum convulsivi motus, unde repetentes
 tusses concutient tenella pectora. Revera enim ex stomacho,
 hujusque in se ipso coacervatis cruditatibus infantum exoritur
 tussis, subinde tantâ violentiâ repetens, ut non nisi superveniente
 Vomitu copiosiq; mucis rejectione ad tempus cesset. Rara autem
 infantibus sicca tussis, aut quæ ex Laringis asperæque arteriæ oria-
 tur irritatione, obvenit, nisi interdum inclementioris aëris afflatus
 & liberior haustus suo modo ad hunc disponat. Idem asserendum
 de tussi istâ, quæ sub dentitione laboriosiore frequenter tur-
 bat infantes, quam copiosior salivæ subinde Θ so acrioris deflu-
 xus in stomachum, & imprimis uberior ejus ex membranâ pituita-
 riâ posteriori seu inferiori transsudatio, & inde defectuosa reddita
 prima digestio, & cruditatum accumulatio infert. Idem asse-
 rendum de infantum asthma, quod ut plurimum ex ventriculo
 onerato oritur, dum mucilagines acidæ coacervatæ & flatulentâ
 turgescentiâ tumefactæ, molestum tale asthma producant: hinc
 enim etiam provocato Vomitu statim liberantur, autore *Primerio-*
sio de Pueror. morb. p. 73.

§. 24. Quod si mucus similis, blandior tamen & dulcior
 ex alimentorum quocunque modo digestorum reliquiis in in-
 testinorum canalibus diutiùs hæserit, occasione loci caloris
 & inchoatæ successivè putredinis occultata lumbricorum semina ex-
 citantur, fœtusq; vivi excluduntur. Semina sc. vegetabilium Cerea-
 lia, in specie secalina & triticea, vel immediatè in pulve farinaceâ vel
 mediatè cum lacte ex pane comesto genito ingesta, seminali in-
 sectorum contagio, (quod sub minimâ etiam mole latere potest,
 utpote constituere dicitur saltem 2800. partem sui seminalis cor-
 poris) quasi imprægnata, data occasione hæc excludunt. Acce-
 dit, ut monui, tepor loci blandus, vis digestiva ventriculi debili-

Unde Lum-
brici in In-
fantibus.

or, quâ digerendo non subiguntur omninò dicta animalculorum
feminalia primordia, & temperata bilis acrimonia infantum, de-
fendens aliàs succos quos attingit à tam promptâ putredine &
vermiratione: unde & ibi, quo fermentum fellis non pertingit,
lumbricorum est Patria, autore *Helmontio tr. 6. pl. digest. §. 82.* hinc
& Tinearum in adultis causam potissimum in obstructionem cystis
felleæ refert *Hartmann. in Prax. Chym. c. 156. §. 11.* Talibus E. oc-
casionibus facilè viva ista putredo excitari poterit.

*Unde atro-
phia, febres
lenta, Tinea,
furunculi
infantum.*

§. 25. Cum ergò ex supra dictis subinde mucus crudus aci-
dus & viscidus loco nutritii succi distribuendus sit, non possunt
non eodem intestina aut admodum incrustari, aut oscula ductus-
que lactei eodem obstrui, aut glandulæ mesaraicæ consequenter
infarciri, unde tumores abdominis protuberant, & denegato nu-
trimenti transitu, insigni totius corporis atrophiam contabescunt
infantuli, accedente simul ut plurimum alvo laxiore: vid. *Sylvius
Prax. l. 1. c. 14. §. 56. p. 168. it. Prax. Barbette. l. 3. c. 2. obs. 3. & A-
nat. Pract. l. 1. c. 14. Hæferus Herc. Med. l. 7. p. 649. Sydenham de
febr. p. 89.* Ut taceam hoc loco dyscrasiam lactis alieni, nempe nutri-
cis, vel inepti pro nutrimento infantis, vel vitiati, unde ibi atro-
phia, hic cachexia supervenit. Quod si minus viscidus, crudus ta-
men & vitioso acore, vel saltem acri falso sapore inquinatus di-
stribuatur tandem, pro sanguine augmentando & corpore nutri-
endo, necessariò depravatur exinde M. S. Crasis, vitiaturq; insigni-
ter sangvificatio, & oritur p. n. ejus effervescentia, unde febres va-
riæ, in specie lentæ, sub vesperam præcipuè exacerbantes super-
veniunt. Inquinatur hinc necessariò etiam Lymphæ latex nimio
acore nimiaque acrimoniâ, simulque subindè nimis viscida reddi-
tur, unde & circa glandulas tumores, & catharrales affectus in-
fantibus superveniunt in specie tusses siccæ nocturnæ, ex lym-
phæ talis acido acris ad laryngem effusione, it. per membranam
pituitariam inferiorem transfudatione oriunda. Obtunditur econ-
trâ bilis \ominus vol. oleos. seu balsamicum, unde perfectio digestio-
nis primæ in intestinis deficit ultima, & ita magis magisque pro-
pullulantes jam confirmantur ægrotudines. Quod si cum tali
plus minus intensâ sanguinis & lymphæ labe, nutrimentum ex-
indè pro augmentandis & sustentandis partibus confectum, has
ipsas subintret, & per earum porulos distribuatur, nullo modo
per.

perfectè ipsis assimilari potest, quàm potius acore, antea quidem apparenter occultato, & aliquali simul visciditate ipsis inimicâ, hinc inde in pustulas congeratur, in quibus acor denuò manifestatus cum vicino rore partium acrius effervescit, hinc altior tumor, intensior rubor & ardor supervenit, donec mutuâ temperaturâ, nunc in pus, nunc in faniem, nunc aliud simile liquamen abeant, & per cuticulam prius in squamulas & furfures erosam, exeant: relicto adhuc post se fermento subtili, acido viscido, corruptente ulterius novum inculpatæ etiam notæ alimentum, istudque in similes sordes transmutante, serpente ita successivè ipso malo ulterius, & inquinante & excedente acore suo proximam adjacentem partis substantiam, ut in favis, tineâ, crustaque lactea, item furunculis infantum obvium. Quæ omnia, eò facilius eveniunt, eòque pertinaciores radices figunt, quo minus transpirabiles sunt partes ita affectæ, & quo magis poris earum clausis, dicta excernenda successivè congeruntur.

§. 26. Facta modò lymphæ p. n. acidæ ac viscidæ, item crustæ lacteæ mentio, uberiolem sui explicationem urgent. Siquidem dictas corporis, & imprimis faciei & capitis defœdationes pustulosas, crustosas, ulcerosas, quæ crustæ lacteæ, achorum & tineæ nomine venire solent, quarum descriptiones & differentias saltem accidentales, vide sis apud Practicos, reverà ex lymphæ nimis, seu p. n. acidæ plus minus simul viscidæ vitio originem ducere arbitror: Lacte vel matris sub gestatione fœtus, vel nutricis sub ejus Lactatione vitioso, causæ remotæ vices obtinente. Semper enim ferè cum hisce defectibus glandularum in Collo & circa caput densè consitarum item parotidum &c. tumores conjuncti esse solent, ita quidem ut vel præcedant, vel simul affligant, vel dictos affectus declinantes subsequantur. Rarissimè hoc posterius observatur, & vel metum recidivæ, vel mutationem defœdationis dictæ in alium affectum p. n. secum trahit: Istud prius frequentissimè accidit, ita ut mulierculæ etiam per experientiam edoctæ, ex conditione dictorum tumorum, quasi scrofulosorum & quos ordinariè Haupt-Drüsen appellare solent, affectuum talium vel diuturnitatem, vel magnitudinem, aliàsve circumstantias probabiliter præfagire soleant. Certè observavi tumores tales glandularum, ad parvi ovi gallinacei ma-

Crustæ lacteæ origo.

gnitudinem in collo , mox infra aurem protuberasse , cum crusta lactea caput obducens evanisset , quo tumore successivè subsidente , & tandem dicta lactumina denuo efflorescebant. Non amplius enim dubitatur , glandularum functiones versari circa Lymphæ præparationem , & distributionem : unde sponte patescit Lymphæ vitium primum subesse ita quidem ut ejus consistentiâ materiali obstruantur glandulæ , & inde consequenter intumescant , ejus vero aciditate , ob largiorem in partes intercutaneas capitis extimas effusionem , ex denegata plus minus debita distributione & motu per glandulas , pruritus intensissimus in dictis locis , cum pustulis rubris successivè in pus abeuntibus , & squamis in sequentibus ac furfuribus , ex cutis & cuticulæ erosionibus superveniant : quæ omnia , pruritus , purulenta sanies , crustæ & squamæ , de aciditate agente causæ peccantis manifesta sunt indicia , ut alio loco & ab aliis probatum est. Ut taceam , asperiora facta hæc mala , ad cranium usque penetrare , istudque erodere , pro more acidorum , ossæas substantias faciliè erodentium , de quo vid. *Sennertus l. de morb. infant. p. 2. c. 3. p. 28.* Unde & capitis partes extimæ , præ reliquis locis dictis infestantur malis , ob copiosiores glandulas , quibus hinc inde speciatim collum stipatum est. Differentia autem has inter capitis defœdationes observatur , quatenus nunc acrior & acidior eadem fuerit , unde ulcuscula manantia & copiosam acrem saniem fundentia emergunt , vel quatenus eadem minus acris , sed ferè magis temperata & viscida extiterit , sic enim crustæ densiores & densè subinde compactæ , & sibi invicem superstratæ generantur , successivè decedentes : Imò etiam pro lymphæ ita peccantis ratione , varia glandularum quoque observatur constitutio , de quo uberior experientia adhuc consulenda venit. Et sanè non levis est cognatio talium lactuminum , c. adultorum scabie , cum & subinde contagiosa deprehendantur , & iisdem remediis , in specie nicotiana , ☿ re , ☿ &c. curari soleant , & retro-pulsa ut vocant , paria planè inferant symptomata ; ita ut quasi particularis capitis sit scabies. Equidem vulgi fert persuasio , salubres esse infantibus tales defœdationes , quatenus præferrent eos , à gravioribus affectibus , quod negari modo nequit ,
quate-

quatenus sunt bonum quidem signum, sed malæ causæ, quæ si abesset, magis conduceret. Quæ hætenus sunt exposita, videtur confirmare quem observavi puerulus, 9. mensium p. p. vitio nutricis cacochymico-scorbuticæ insigniter, dictâ crustâ lacteâ super cranii hemisphærium, & faciem ferè integram mire deformatus: quæ cum spontè evanisset successit gravissima, tussis, tenellum pectus insigniter & continuò quatiens, cum copiosi muci in stomacho & Oesophago præsentia, una cum diarrhæa serosa adèò acris, ut etiam extrema podicis & vicina loca, excoriarentur: totum corpusculum insigni æstu fervebat, & insultus quidam Epileptici, subinde istud convellebant. Factam fuisse hic arbitror lymphæ peccantis metastasin, præter alia loca, in specie ad glandulas salivales, & quæ laringem irrorant, ut & ad pancreaticas, per quas lymphæ ista acida acris, non adeo viscida, uberius effusa, speciatim dictam tussim & diarrhœam, alia ut transeant symptomata, induxerunt. Dicta modò, etiam rationem aurium humiditatis fluentis, excoriationis & exulcerationis, item Labiorum manifestam reddunt.

§. 27. Hæc ipsa vel manu nos ducunt, ad evolvendam *Quæ Variomorbillo-
larum radi-*
morbillo-
larum radi-
cum harum, qua talium, fiendi modus & effectus cum modo dictis affectibus in quamplurimis conspirent, & etiam Tinea Capitis, non rarò post variolas superesse, aut etiam easdem insequi soleat. Torquet imprimis Philiatros, inevitabilis ferè harum insultus omnibus Europæis, ne dicam de aliis quibusdam nationibus. Ex menstrui sanguinis reliquiis multi cum Arabibus earum radicem derivant, alii ex repetitâ post semel factam conceptionem & eâ libidine: neutrum mihi satisfacere videtur. Quin potius si certò statuendum est, quod aliquod nobis quasi implantatum habent principium, ratione cujus nemo ferè easdem effugere queat, earum radicem ex corruptelâ lactis nutritivi, tam in, quam extra uterum, & vitioso viscido acore tenellos inde inquinante derivarem, exinde enim & frequentissimè saltem infantes & pueros, rarissimè demum adultos affligere solent. Qui vitiosus acor aliquandiu occultatus, tandem occasione datâ, in specie excitatâ M. S. per fermentum simile extrinsecus

fecus inspiratum vel haustum, perniciosas febriles esse effervescentias excitat, concurrente acido fermentativo viscido cum Θ vol. mass. sanguineæ, donec præcipitato & subjugato acido isto vitioso, & sero involuto, criticâ sanguinis purgatione hinc inde per vasa capillaria in specie beneficio glandularum intercutanearum miliarium excernatur, & sub cuticulâ hærendo, successivè in pustulas coacervetur, quarum contentus salacidus succus effervescente ulterius mitescat, donec in pus perfectum abeat, quod cum cuticulâ erosâ tandem in crustam duram & crassam condensetur, erodente intereâ sub hac ipsa acido cutim subjectam in foveas plus minus, prout magis vel minus effervescentia febrili temperatum fuerit. Unde & ulcera subinde perniciofa & cacoëthea ex variolarum pustulis tam in partibus externis quam internis, in specie in tenerâ vesiculosa pulmonum substantia oboriuntur, pro conditione acidi plus minus virulenti varia, quod ipsum in dictis Variolis ossa non rarò arrodere & corrumpere assolet, id quod expertus testatur *Parvus de Variol. c. 1.* Hinc etiam Liberi à parentibus, morbo gallico laborantibus prognati, omnium gravissimè à Variolis affici solent, observante hoc *Horstio l. 6. obs. append. p. m. 308.* quod non ineptè illustrat *Ælius dulcis*, ceu singulare alexipharmacum curans pariter & præservans Variolas: confer *Miscell. Acad. N. C. anni 3. obs. 9. & 56.* Ob id & convulsivi motus Epilepsiæ insultus præcedunt earum eruptionem, morficante acido vitioso nervos, & ad crispaturas earum fibras, & hinc inordinatos ac impetuosos motus spiritus animales irritante. Unde & myrrha, acidum istud vitiosum mirè temperans, non minus quam castoreum, & Θ ia Volat. istud per sudorem eliminans, & γ fix. ebor. s. Unicornu fossil. istud absorbens, pro harum medelâ utramque faciunt paginam. Non rejicio hoc ipso, vermiculorum exercitum, & in singulis pustulis acervatim grassantem, *vid. Borellus centur. 2. observ. 72. & Observ. microscop. observ. 31. p. 21. it. Lipsius de Variol. Bartolin. centur. 5. hist. 20. Rhodius cent. 3. observ. 64.* cum nullum pus, absq; horum pullulante segete reperiatur, sed hos tanquam effectus, spontè ex ordine causarum morbosarum in pure supervenientes, transmitto.

§. 28. Nec scrupulum injiciat, aut tardior in quibusdam *Quare Vari-*
 earum insultus, aut repetitus etiam accessus. Nam diutius morbo- *le interdum*
 rum fermenta in corpore delitescere possunt, donec sub suâ dierum *tam tarde se*
 maturitate tandem evigilent, id quod ex hæreditariis non tantum *ostendunt.*
 affectibus, sed etiam ex Canis rabidi salivali fermento, ex febrium
 petechialium ad aliquot hebdomadas interdum latente contagio,
 ex Luis & eæ connivente diutius seminio patet &c. Unde & infan-
 tes qui sub nutritione sani erant & vegeti, post ablactationem subin-
 de cutanea contrahunt vitia, achores & similia dum vitia lactis per
 consuetudinem sub lactatione quasi appropriata naturæ, citra no-
 cumentum adsunt, quæ mutatâ diatâ per effervescentiæ motum
 in musteo sanguine separata & instar fecum præcipitatâ, hinc inde
 per sanguinis circulum sub cute defiguntur, & ibidem coacervata
 suas morbosas ludunt Tradædias, redeuntes subindè pertinaciter,
 quamdiu tantillum miasmatis morbofi a. seminii fermentativi,
 nunc sub sanguinis Velamento, nunc sub epidermidis Tegumento
 latuerit: quod ex materiâ conveniente datâ occasione se multipli-
 cat, & malum renovat, quæ ipsa de variolis & morbillis pariter asse-
 renda videntur.

§. 29. Ita quidem se habent, exulcerationes partium ex- *Unde Aph-*
 ternarum, sed præter has etiam interiores quædam, speciatim partes *thæ.*
 oris, fauces palatum, lingua, ipseque non rarò Oesophagus, ulcu-
 sculis parvis scatet, aphthæ appellatis. Harum origo est acre aci-
 dum, excorians & exulcerans plus minus, dictarum partium su-
 perficiem. Fons peccantis acidi, potissimum est in stomacho cor-
 ruptela lactis & pultis, nimiaque ejus acescencia. Ut ut enim aut
 lactis nutriticis aut salivæ ipsius infantis à quibusdam nimia accuse-
 tur acrimonia, vix tamen in infantibus aliam originem agnoscunt,
 quam acorem vitio sum ex stomacho exhalantem. Nam & in ad-
 ultis frequenter contingere solet, ut correpti febribus, cruditatibus
 recrementosis, in specie porraceis in stomacho existentibus, aph-
 this molestè laborent, nisi maturè; fomes removeatur à Medio ex
 Ventriculo.

§. 30. Superest funestum adhuc tenellis symptoma, nem- *Pavores in-*
 pè pavor in somno, oriundus ex explosivo ferè impetu spirituum a- *fantum & e-*
 nimalium in nervos: qui cum sub somni requie blando tardoque *pilepsia unde.*
 gressu influere debeant impetuosius irruentes inopinam totius cor-
 pusculi

pusculi ex fibrillarum nervearum momentaneo contractivo nisu inferunt concussionem, adeo ut non inepte mulierculis prodromi habeantur convulsionum Epilepticarum, infantibus admodum familiarium, ex simili inordinato & perverso spirituum animalium motu in cerebro, & violenta explosione in nervos oriundarum. Frequentissime v. paris vagi & intercostalis ramificationibus annexæ partes abdominis & Thoracis convulsionibus hujusmodi Epilepticis præ cæteris partibus tentantur admodum torminosis quas mulierculæ convenienter admodum, die Schwere Noth im Leibe appellare solent. Scilicet continuus & nunquam interruptus spirituum animalium in hos nervos est motus & influxus, pro continuando motu Cordis, diaphragmatis & respirationi inservientium musculorum primariorum, ut & Ventriculi & intestinorum motu peristaltico perficiendo, unde consveto quasi tramite longè promptius irruunt in dictarum partium nervos spiritus animales, quam in membra externa in infantibus magis quieta, adeoq; dictos spasmos internos frequentius concitant. Quod si v. crebrius repetant, tandem totum spirituum animalium exercitum integrumq; nervorum systema, per consensum & continuitatem motus similiter afficiunt, unde universalis tandem supervenit Epilepsia, de qua dicunt, die Schwere Noth bricht aus. Has & similes passiones, post nervosarum sensilium fibrarum quocunque in loco irritationem consequentes, unde melius deducemus, quam ex supra sæpius insinuato acido? per se nervis inimicissimo, multo magis in tenellis, quorum fibrarum nervearum mollior textura facilimè mobilis, & ita convulsivos motus crispabilis ut sic dicam existit. Hinc quæ propiores sunt partes fonti vitiosi acidi stomacho nempe & intestinis, aut mediantibus nervis connectuntur iisdem, etiam frequentius patiuntur convulsivos spasmos, qui continuati ulterius in tantum, donec totum nervorum systema in cerebri cerebelliq; confiniis concutiant, universalem tandem Epilepsiam superveniente spirituum impetu inferant: uti adultis subinde in membro quodam externo focus latet epilepticus, qui per continuatos spasmos, sub apparente auræ frigida sensu sursum delatus ad cerebrum, tandem universum microcosmum concutit, ita paratione ex acido, in primis viscido in abdomine hærente, tam spasmi leviores interni, quam epilepticus totius corpusculi insultus oriun-

riuntur, optimæ ob id per alcalia volatilia, experientia teste curabiles. Adeo, ut rarissimam infantum existimem Epilepsiam cujus focus acidus non in abdomine lateat, aut ex abdomine derivetur, excepto dentitionis negotio. ita tamen, ut circa halituum aut fumorum impossibilem ascensum, malum dicto modo explicari queat pro quorum confirmatione, quod nempe infantum nocturni pavores & Epileptici insultus ab acido peccante excitentur, annotasse sufficiat: 1. quod graviora tormina cum excretis æruginosis, frequenter comitem asciscant Epilepsiam, teste præter *Quercetan in Tetr. graviss. c. affect. c. XI. p. m. 116. Lindano super Hartm. Prax. chym.* qui vix virorem æruginis instar intensum in infantum excretis observari asserit, citra Epilepsiam: quod si dicta materia ita sit acris, ut febris etiam accedat, plerumque interimit pueros: tormina vero & talia excreta ex acido lactis corrupto, superius derivavimus. 2. *Hippocr. lib. de Morb. sacro* asserit, infantes, si ipsis ulcera in capitibus, vel circa aures, vel in facie, vel in reliquo corpore excitentur, liberari ab Epilepsiâ: vid. *Sennertus de Morb. Infant. p. 2. c. 3. pag. 28.* quas exulcerationes etiam ex acido lymphæ supra deduximus: quibus 3. accedit cura Epilepsiæ infantilis per alcalia volatilia, item per Terreæ, acidum absorbentia.

§. 31. Modo insinuat fuit. Epilepsiam & dentitionem subinde comitari, hujus ergo dentitionis negotium, & symptomata ejus occasione excitata, hic evolvenda erunt. Equidem nil aliud, præterquam gingivarum à dente accrescente perforandarum dolor primario urget, similis quodammodo illi, dum acido morbofo gingivæ in dentium radicibus punguntur, & quasi perforantur. Sed cum sensilis gingivarum, ex interspersis variis nervulis substantia, cum partibus vicinis insignem consensum habere soleat, quod ex odontalgia adularum, subinde dimidiam Capitis sphaeram per consensum afficiente, interdum muscoli temporalis aliquem spasmus inferente, notissimum est, de facili evenit, ut atrocioribus, sub doloribus tandem universum ferè nervorum systema simul vellicetur, & inde convulsiones Epilepticæ superveniant: idque eò promptius, quò vel per se & in seipso nervorum systema infantum teneribus & mobilius extiterit, vel ipsum ex perversâ diætâ matris vel nutricis, acidis abutentibus, de quo supra, in primis suis staminibus debilius & facilius irritabilius redditum

Dentitio difficilis.

ditum vel ey lymphâ vitiosâ commotâ hinc inde irritatum fuerit. Cum verò ex dolore gingivarum, vicina glandularum præprimis salivarium vasa & illas integentes membranæ vellicari soleant simul, hoc ipso uberior salivæ in os effusio, indeque effluxus, quod vocant das Geisern/ordinariò comitari, interdum aliquandiu præcedere dentitionem molestiorem solet. Quæ lymphæ si & ipsa minus temperata, sed falso-acida plus minus fuerit præter rosionem faucium & laryngis, indeq; excitatam tussim subinde siccam seu inanem, ad stomachum copiosior delata, anorexias, nunc a-pepsias, interdum vomitus cum tussi ferinâ, aut certè in intestinis diarrhæam plus minus serosam excitabit, vel nervosum genus hinc inde vellicando ad Epilepsiam disponet: qualia scil. symptomata ordinariò præter vigilias, inquietudines ejulatum, febrilem æstum, dentium eruptionem comitari solent.

Febres.

§. 32. Restant adhuc febres, ut ut lentarum jam supra §. 25. rationem deduxerimus, non minus quam variolarum & morbillorum, §. 27. similibusq; cum exanthematis se exhibentium. Cæterum præter has & aliæ febres variæ, aut continuas ardentibus similes, aut periodicæ continuæ, aut catarrhales similesve frequentes sunt infantibus, quarum rationem omnem ex *corruptione lactis internâ*, aut ex *pororum cutis occlusionem externam*, optimè explicabimus Præter acidam enim cruditatem, quam puls & lac in stomacho infantuli subeunt, & unde ejus febres frequentissimè, nunc lentæ nunc acutæ scaturiunt, etiam variæ aliæ omninò lactis sunt depravationes, jam supra §. 19. insinuatæ, sive in ventriculo sub digestionem, sive in intestinis sub hujus digestionis perfectione & fecum separationem obveniant. In specie cruditas nidorosa appellatur, dum flava copiosa ejiciuntur à tenellis, id quod neutiquam tali in casu bilis tigentis est opificium, unde enim tanta in fœtu juniore bilis abundantia? nisi infantulos ferè omnes primò sui initio biliosiores Viris seipsis dicere velis: neq; amarescunt semper hæc ipsa, sed dulcescunt potius subinde, & avidè à canibus amari omnis osoribus comeduntur. Lac potius vitiatâ quacunq; ratione digestionem ventriculi spontè de facili citrinescere, sufficienter declarat *Helmont. tr. schol. pass. decept. c. 3.* adeò ut hujusmodi digestionis primæ multiplicia errata, ex alimentis & hinc affectibus nutricis primariò oriunda, cum non corrigi possint in secundâ digestionem, necess-

necessario sanguineam crasin, in tantum alterabunt, ut hujus p. n. effervescentiæ febriles variæ inevitabiliter superveniant : id quod pariter in quibuslibet infantum, etiam ab lactatorum febribus tam lentis quam acutis observandum venit, quæ omnes fere pro causâ internâ errata digestionis primæ in Ventriculo, & intestinis propter ordinariam eorum addiphagiam agnoscunt. Et quidem eò citius ex enarratis occasionibus febres accenduntur, quo minus per cutis cribrum insensibiliter purificatur sanguis, id quod vel defectus caloris ambientis, vel crebra linteaminum, non sufficienter calefactorum mutatio, vel denique balneorum neglectus usus inducit. Calidi sanè balnei lotio, ut sordes cutaneas infantis copiosas abstergit, & removet, ita & fibras retis Cutanei laxando, pororum apertioni, & copiosiori transpirationi amplam occasionem suggerit, cujus intermissio & poros constipat, & ex heterogeneorum coacervatorum impetu, hujus febrili fermentationi uberrimam occasionem suggerit.

*Comedonum
Origo.*

§. 33. Facta superius mentio vermiculorum in purulentis Variolarum pustulis, atrophia quoque superius considerata, deducunt nos, ad considerationem Vermiculorum Capillarum infantum, quatenus hi ipsi atrophiam simul junctam semper habere solent. Proprio nomine *Comedones*, ab adjuncta infantis Tabe, quasi nutrimentum comedendo largius absumant, it. *Crinones* à figura, quod Crinum s. Pilorum curtorum nigrorum formâ foras interdum prominere per poros Cutis soleant, appellantur: Germanis, *die Mit, Esser / die Behrwürme*. Differunt à Sironibus, vermiculis minutis quasi pedicularibus in pustulis prurientibus sub cuticulâ manuum imprimis & pedum enatis : de quibus *vid. Sennertus l. 5. Prax. pag. 1. c. 24. p. 18. Langius l. 2. Epis. 42. Gœdarius Metamorphos. P. 1. p. 126.* Sicuti & Sironum & Crinorum formæ per Microscopium consideratæ, differentes planè deprehenduntur. Sunt ergo dicti Crinones vermiculi, Capillorum spissorum seu setarum formâ curtarum, nudo oculo aspicienti se exhibentes, quando nempe mellis affricti dulcedine allecti in loco calido foras prorumpere non nihil, frigoris verò ipsis inimici sensu, denuò intrò repere observantur. Accuratè magis per microscopii adjumentum iidem observari possunt, sic enim Coloris cinerei, cornubus seu potius antennis binis longè prominentibus

instruēti, oculis rotundis grandiusculis, caudâ oblongâ in fine
Villosa uno nomine aspectu horridi, observari solent: prout ab
amico curioso & artificioso, nempe Dno. Christiano Schæffero,
Sereniss. Du. Saxon. Mauriti Appelle Aulico dexterrimè, non secus
ac alia talia minutissima insectula, in specie Sirones, item Termites
seu potius lendes caseorum &c.) hacce sub forma accuratè, per mi-
croscopium observati & delineati fuerunt: ubi: a. quantitatem
& figuram eorum exhibet, prout nudo oculo occurrere solent.
b. ostendit Crinonem integrum per Microscopium accuratè ob-
servatum & ab ipso observatore dextre delineatum. c. est simi-
lis Crino sed cui sub separatione à Cuticulâ corporis cauda trun-
cata fuit: d. itidem Crino est alius, sed majorem sub sui acuticu-
lâ separatione noxam passus &c. Occupare magis loca muscu-
losa, imprimis dorsi, hinc scapularum, humeri, it. sutarum & cru-
rum sub cuticula assolent. Infantes imprimis teneriores, minus ro-
bustiores affligere solent. Originem iis subministrat suppressa in-
sensibilis transpiratio, ut rectè id suspicatur *Horstius l. 4. obs. 53. p. 254.*
quæ temperata si fuerit minusque acris, dulcis & pinguis, re-
tenta diutius ad putredinem ruit, unde occulta antea, & op-
pressa penitus principia seminalia quæ & minimo seu ut vocant in
atomo sensibus imperceptibili latere possunt, sui juris facta, de-
stinatōnes naturales exequuntur, & in viva animalcula prouunt
*V. Velschius Diss. de Vermic. Capill. Inf. pag. 363. annexâ Tr. de Vena Medi-
nens. it. Borellus 1. Obs. 80. & Sennertus l. 2. Prax. pag. 2. c. 24. pag. 302.*
Nempe in Lacte, ratione alimentorum ex quibus generatur, non
secus ac in pulve, milleformia insectulorum & vermiculorum
latent femina, quæ in tenello infantis stomacho, non adeo ex-
actè alterata, facile data occasione evigilare, & in actum secun-
dum erumpere valent: hinc & quidam Crinones hos, illis vermi-
culis seu ascaridibus similes asserere volunt, qui in antiquis caseis
innascenti observantur. Hi ipsi Crinones animati molestiam admodum
prurientem & continuo laceffentem, plus minus tamen, sub cuticu-
lâ admodum sensibili excitant, indeq; inquietos, ejulantes, & vigi-
les reddunt infantes, quibus utut sæpius porrigant mammas nu-
trices, quas etiam exhauriunt, tamen inequitudine, vigiliis, plora-
tu confecti, minus dictum alimentum concoquere aut ritè assimi-
lare possunt, donec emacientur tandem, & ita successivè in Ta-
bem

hem prouant: ut ob id existimem, non tam ratione nutrimenti, à vermibus exhausti, quam ratione symptomatum ab istis inductorum, maciem & tabem consecutivè superuenire.

§. 34. Intertrigo deniq; acerbo dolore excruciat infantes, peccante in specie Urinâ cuius continuâ humectatione, & hinc Salina acrimoniâ, tenerrima epidermis emolliri & relaxari, & pedetentim penitus erosa separari solet, in locis præsertim inter femora & circa clunes sitis. Excoriationem istam, ulterius si processerit, læsarum partium gravis exulceratio, etiam ad mortificationem partis subinde tendens subsequitur, aliaq; pathemata pro partium diversitate, subinde variantia. Præter Urinam & insensibilis transpiratio, aut sensilis transudatio, in locis impeditis, nominatim in articulorum flexuris, & sub axillis modò dicti mali autor esse solet: in multis nempe sudor & Urina convenit, adeoque affectuum identitatem comitem secum trahere solent.

*Intertriginis
ortus.*

C A P. III.

Præservationem & Curationem Morborum infantium docet.

§. 1. Cum tanta mala teneros circumdent infantes, perverſæ nutritionis causa, maturè iis occurrendum, periculum namque est, ne tam malè stabilitis primis sanitatis fundamentis inopsterum omnis ærumnosè trahatur ætas. Quatuor Universalioribus ut occuramus causis pro meconii purgamento, nil æquè convenit, ac Colostrum infanti propinatum, ut supra §. 10. monitum. *Alimentum namque est medicamentosum, quod Natura eum in finem generavit, ut modicè nutriendo, leviter pro infantis imbecillitate purget per aliquot dies, ut rectè asserit Spigelius tr. de ferment. foet. cap. 3. pag. 17.* Quod si fieri nequeat, studiosè in id incumbendum, ut pharmacis nihilominus evacuentur diætæ sordēs. In hunc finem propinare solent recens natis Ol. amygdal. dulc. recens expressum c. Sacchar. albiss. quorum ope lubricatis & absterfis stomacho & intestinis, copiosæ impuritates, gestationis tempore collectæ, ejiciuntur, interdum & vomitu auspiciatò eliminantur, ut ut soli huic Oleo non fidendum sit, cum vel rancescendo facilimè infanti propinatum, non leve incommodum in primis viis inferat, vel non rancidum licet, vix tamen omnia tam exactè eliminat, quin subin-

*Ut meconii
removendū.*

subinde aliquid sordium remaneat. Alii in usu positum habent, mell. rosat. solutiv. tantillum propinare, feliciori sanè cum successu. Mihi convenientissimum semper visum, & usu compertum fuit, si pulpa passular. minor. c. ana Syrup. de cichor. c. rhabarb. mista, addito pauxillo pulv. corall. rubr. præp. & Ocul. \mathfrak{S} præpar. ana, horum \mathfrak{z} j. l. \mathfrak{z} ss. ad illorum \mathfrak{z} ss. addendo, cum parvo cochleari leniter infundatur. Optatò sic rejiciuntur omnia excrementa, tam per inferiora, quam & interdum per superiora, & vitiosa meconii aliarumque sordium acescentia, futuro lactis suctui perquam nociva optimè simul sic coërcetur. Denique *Syrupus de spina cervina s. domesticus*, est convenientissimum abstergens omnium sordium, & laxans infantum, speciatim si loco sacchari cum melle per se depurato subinsolatione, confectus fuerit, vix unquam fallens & sine ullo incommodo evacuans, in primis c. pulv. Ocul. \mathfrak{S} si subactus fuerit.

*Insensibilis
transpiratio
ut promo-
venda.*

§. 2. Ut verò insensibilis promoveatur transpiratio, ceu alter fons morborum infantilium, auspiciato solent mulierculæ, recens natos infantulos immergere balneo aquæ dulcis tepido, s. subcalido, non, qui asperrimus & sanæ rationi pariter ac constitutioni sanæ reluctans erat Veterum Germanorum mos, *V. Sennertus l. de Morb. infant. part. 1. c. 4.* ∇ frigidæ aut flumini, ut hujus medio abluantur fordes viscosæ, lanuginis instar investientes teneram epidermidem, & accedente blandâ frictione ita aperiantur & magis patuli reddantur, conniventes aliàs curis Pori. Non ineptum est, quod in more positum, ut saponis adjumento, removeatur hæc sordium coacervatio, & hujus alcalinâ lixiviali acrimonia promptius detergantur ista caseosa quasi concrementa extracutanæ, sicuti si reiterantur crebrius hæc balnea, postmodum ipsi ∇ x, qua abluantur, modicum lixivii addere non inconsultum videtur, ut eò melius, tam resolvantur & detergantur dictæ fordes, quam hujus alcalini \ominus is beneficio, præcaveantur maturè cutanæ infantum efflorescentiæ, ceu quas jam enatas, optimè tollunt talia alcalia, ut infra monebitur. Reiteranda autem sæpius est hæc balneatio, quoties sanitatis infantis, & in specie Virium permittit ratio, idque in primâ septimanâ quotidie, reliquis alternis aut tertiis diebus, donec exactè purificatus, glaber, mollis, rubicundus & ubique nitidus appareat fœtus.

Non

Non rarum est, flavedine quodammodo croceâ, adèoque Icteri-
tiâ decoloratione tinctos in lucem prodire infantes, quæ extraor-
dinaria Tinctura vix melius dictis Balneis detergi penitus, & de-
leri poterit, quibus ab aliis simul succurri solet, gr. i. croci optimè
triti in lacte nutricis vel alio conveniente liquore exhibiti, & ali-
quoties in die propinati, quo ipso dicta cutis defœdatio promptius
extingui potest.

§. 3. Lactis denique & Lactationis perniciofa errata, *quomodo lac-
tis vitiosa
alterationes
corrigendæ.*
ex iis, quæ supra §. 7. c. 10. 11. 13. 14. 15. recensita fuerunt, facillimè
quivis corrigere valet. Ad hoc vero semper habeatur respectus,
ut omnis ejus vitiosa acescentia, hincque grumosa coagulatio,
ceu familiarissima vitia, quantum possibile præcaveatur. Com-
mendatissimus ob id nutrici fit *anisi* & hinc *fœniculi* usus, sive
femina eorum post singulos pastus comedantur, sive postero-
ris saltem radix, herbaque, quacunque ratione usurpetur: præ-
ter lactis enim ubertatem, etiam saluberrimam vim ipsi simul
conciliant, aromaticâ volat. oleosâ naturâ, & acescentiam ejus
præmaturam & coagulationem optimè prohibent, quin & tor-
mina & flatus infantis feliciter tollunt. Caveat simul sedulo
nutrix, ne aquæ frigidæ diutius aut crebrius manus immergat,
& statim ab hoc lac infanti infundat, nec enim infans tan-
tum, sed & ipsa nutrix ventris torminibus ex tali occasione,
sæpissimè observatur corripitur. Quod si inopinato terrore concus-
sa, vel irâ percita nutrix, lactis graviolem alterationem metuat,
postquam lac ex uberibus prius emulserit, assumpto spermatis
Ceti ʒss. ad ʒj. c. ʒ diaphor. gr. XV. ad ʒj. in haustu cerevisiæ
calidæ, ad blandum sudorem se componat, quo omnis lactis
corruptela sic emendetur: vel recipiat, in tumore, dolore & du-
ritie superveniente, & ita inflammationis metu, C. C. f. Δ ʒj. ʒ.
diaphor. ʒss. ⊖ vol. viperar. aut C. C. gr. viij. M. aut C. C. f. Δ.
ʒss. ⊖ card. benedict. ʒss. ad gr. XV. capiat in ∇ flor. sambuc.
& pro sudorifero resolvente assumat: vel horum loco spiritum
⊙*ci à ʒss. ad ʒj. in ∇ card. bened. hauriat, & sudorem plus
minus largum expectet: Imponendo simul mammæ, in leviori
quidem affectu, Emplastrum de spermatis Ceti Myns. in graviori
vero inducendo mammæ emplastrum de galbano croatum Myn-
sicht

fiat. cum ana gumm. ammoniac. in $\frac{1}{2}$ sol. invicem liquefactis & lin-
teo denso inductis confectum, quam calidè perferre potest: utro-
que in casu desuper sacculum interpassatum ex oryzâ confectum
probè per calefactum imponat desuper, ut per sudorifera ista,
alcalina, dissolutum lac, horum adjumento promoveatur immo-
tum, & stagnatio ejus ac grumescencia ita corrigantur mature.

*Quomodo
puls emen-
danda.*

§. 4. Pultis denique post Lactis curam, restat correctio,
quæ in hoc consistit, ut omisâ farinâ, loco ejus panis triticeus,
vel ut vocant simlagineus nonnihil exiccatus vel induratus minu-
tim tritus, cum lacte vel cum ∇ in pultis coquatus consistentiam
mollem, tantillo seminis anisi pulverisato addito. Experientia me
hactenus docuit optimè conducere tenellis tale pulmentum, uber-
timque eosdem nutrire. Fermentatus enim panis, adeoque fa-
cilè resolubilis, promptiusque in stomacho digestibilis, quidni cru-
dæ farinaceæ pastæ præferendus erit? Pauciores flatus inde eleva-
buntur, & liquidior mucus post ejus usum restabit, faciliusque
longè qui abstergi queat, quam è communi pulte fieri solet. Qui-
bus hactenus dictis ritè observatis, nullum dubium, quin infantes
vitam sanam sint conservaturi diutius.

*In Cura mor-
borum Inf.
Θia vol.
primatum
obtinent.*

§. 5. Sed quam facilè hæc imperantur, quæ tantum non
impossibilia sunt, ut observentur, idque tam à matre, quam à
nutrice. Si recoleantur superius, cap. 2. dicta, non poterit tam
rigorosum regimen institui, quin tandem succus acidus co-
piosior vel parcius, acidior vel temperatior, viscidior vel serosior
colligatur interdum, unde morbi infantiles plerique successive
propullulant. In genere E. pro horum Curâ remedia talia
conveniunt, quæ acidum destruere, viscidum incidere, seu at-
tenuare, utrumque pro ratione occasionis avacuare valent. Ad-
eoque mox à nativitate propinanda sunt, & subinde repetenda re-
media temperata, his indicationibus satisfacienda. Quæ in-
ter facilè patet nil æque præstare, quam Θia vol. in specie
oleosa, quæ optimè acidum corrigunt, & cum eo Θsum ter-
tium blandum componunt, diureticum pariter & diaphoreti-
cum, prætereaque penetrando potentissime, attenuant, & re-
solvunt quascunque obvias visciditates. Unde spiritus Θ*ci,
inprimis cum aromaticis destillatus, sicque factus oleosus, it. spi-
ritus

ritus \ominus * anif. aut caryophyllatus, & quem mille encomiis extollo pro curandis infantibus, liquor C. C. succinatus à B. D. Michaelis primitus in usum vocatus, & hæctenus mille experimentis, multis in casibus adulatorum pariter ac juniorum utriusque sexus comprobatus, pro infantibus curandis sunt optimi. Paratur modo laudatus liquor ex spiritu C. C. probè rectificato ab oleo empyreumatico depurato, qui affunditur \ominus i vol. C. C. & \ominus vol. succini (ab omni oleositate empyreumaticâ crebrioribus c. ∇ & S. V. solutionibus & inde ☉ ationibus purificato) ana q. s. ut imbibat & solvat intimè dicta \ominus ia, quæ mixtura ut ut effervescat primitus, cum succini \ominus vol. acidum suavissimum, admodumque delicatum conjunctum habeat, brevi tamen amice coeunt, & digestionè debita ac cohobatione reiteratâ liquorem hunc commendatissimum constituunt. Nec est, quod generosa nimis, nimisq; graduata putes \ominus ia vol. pro infantibus, nam circumspectus usus, in Lacte nutricis, vel in ∇ & syrupo menthæ fœniculi &c. & limitata ad guttulas saltim dosis, tenellis pariter ac paulo robustioribus infantibus eadem optimè accommodare novit. Miratus sum sæpius, à quibusdam vel præconceptis opinionibus excœcatis vel experientiâ debita destitutis medicis, cum pavore quasi audiri \ominus ium vol. mentionem, speciatim pro infantum cura, cum tamen sub legitimo & circumspecto usu, Deorum manus eadem vocandi existimem. Volatilibus hiscè alcalibus, & fixa per spiritum Vini temperata in solutiones tinctas etiam subjungenda erunt, inprimis Tinctura ¶ i, & Tinctura scoriarum Reguli ¶ ij.

§. 6. Præter falia hæc volatilia, acriora vel aromatica, *Deinde aromatica vel oleosa.* etiam alia subjecta aromatica oleosa, suo \ominus e vol. non destituta in genere infantibus ægris fructuosa sunt: quæ inter *anisum oleosa.* & ejus semen mire convenit, quod ad ¶ j. pulv. recens quoque pro levi evacuante commendat *Heurnius method. ad Prax. l. 2. c. 26.* Juxta hæc *Castoreum* benedicta etiam est medicina, temperans mirè acidum austerum, & convulsivos spasmos quoscunque, torminosaque inde pathemata optimè sistens. Quibus meritò annumeratur *myrrha*, omnem corruptivum acorem tollens, & bal-

& balsamicâ vi, quæcunque corruptionem putredinalem inhibens, indeque ad Vitam Longam ab *Helmontio* commendata, *Tr. Arcan. Paracels.* p. 626. *Paracelsus* ipse in *Consil. Sterzingensibus* commun. ceu optimum pestis præservans, myrrham junioribus & infantibus commendat. Tinct. E. salutis *B. D. Langii*, ex myrrhâ c. Spiritu Vini ꝑifato extracta, loco cujus & Spiritus Θ *ci c. Spiritu Vini paratus pro menstruo capi potest, salutare erit pueris remedium, corrigens acidum, & resolvens viscidum. Facit huc etiam elixir proprietatis absque acido paratum per alcalia, vel fixa, ut Θ ꝑi. vel volat. cum spiritu Θ *ci, hoc ipsum enim iis, qui adhuc lactis gaudent nutrimento mirificè conducit, sicut post ablactationem, ad quod cum acido consveto modo vulgò conficitur, tutò concedi potest. Hisce denique suo modo Theriacam & Mithridatium annumero, quorum non est, ut vel caliditatem vel narcosin opiaticam pertimescas, modò à gr. dimid. ad gr. j. l. ij. pro ratione ætatis propines, quæ & acida vitiosa temperent, & inde illatas noxas dolorosas blando sopore fallant.

Deniq³ fixa
& paulò ter-
restriora.

§. 7. Hisce acida corrigentibus vol. partim Θ inis, partim oleosis, adjungenda simul erunt denique concreta quasi terrea, & fixiora paulò, acidum, quod talia rodit, in se absorbentia, qualia sunt ocul. Σ & (his vix nobilioris usus) margaritæ præparatæ, Coralia, C. C. tam communi modo, quam Philosophicè ut vocant ustum, ut & *Ebur*. simili modo tractatum, *lap. bezoar animalis*, in genere omnes animalium partes osseæ, in primis marinorum seu aquatilium, & dentes, quo & *Unicornu* animale pertinet, it. *dens Hippopotami* & similia, ex quibus etiam pulvis marchionis compositus esse solet ad Tormina & Epilepsiam infantum Mulierculis decantatissimus: loco cujus feliciter usurpâri potest sequens: Recip. Ocul. Σ pp. zss . C. C. f. Δ ij . Corall. rubr. præp. ss . myrrhæ. el. gr. vj. l. ix. theriac. gr. iv. olei d. anisi gutt. vj. M. fiat pulv. pro puerorum affectibus quamplurimis convenientissimus, qui si acuatur aliquot granis Θ vol. C. C. vel cranij hum. vel viperar. erit usus longè salubrior, magisque præsentaneus.

*Quomodo
purgandi in-
fantes.*

§. 8. Temperatus ita partim, partim resolutus succus acidus, necesse interdum est, ut eliminetur foras, idque per alvum inprimis obstetricante naturæ defectibus arte. Optatam opem hic ferunt Clysmata, cum ☉, similivè lixiviali acuata, quæ mucum in crassioribus intestinis resolvunt, optimeque educunt, & stimulo reliquis intestinulis ita injecto, cætero mucosæ descendenti vias patentiores reddunt. Parentur saltem ex decocto fl. chamomill. ℥j. ad ℥ij. ad ℥ij. pro ratione ætatis, addendo mell. rutac. ℥ss. ☉ ℥ss. ad ℥j. ol. d. anis. gutt. iij. l. iv. quæ injecta feliciter operantur: vel loco talium Enematum ex lacte dulci c. therebintinâ in Vitell. ovi dissolut. mista clysmata sunt admodum egregia, idq; ubi dolorosa abdominis simul urgent symptomata: quin & fortius per clysmata ubi stimulanda alvus, & detergendus mucus, non raro vitreus, etiam talibus ex simplici vegetabili decocto paratis, pro fortiori acumine addendus est syrupus emeticus à ℥j. ad ℥ij. pro ætatis ratione, aut etiam infusum quoddam giale, nomine ∇ benedictæ aliàs cognitum: qualia pertinacioribus in malis, epilepsiam etiam jam minitantibus, quæ ferè semper in infantibus fomitem obtinet in abdomine, convenientissima. Quod si necessitas incumbat, ex lacte farinaque congestum mucum ex superioribus locis potentius eliminare, præter ea, quæ supra §. 1. hujus cap. laudavimus, (quæ inter syrupus de spinâ Cervicâ vel solum, vel cum syrupo de fumar. mistus, & subinde exhibitus, omnibus palmam præripit) inprimis jalapæ pulvis, cum triplo C. C. usti l. f. ∆ mistus & ad gr. 2. l. 3. & plura, ætatis habitâ ratione propinatus, elegans est laxans, ordinatum à *Ludovico in accurat. Pharmac. diss. 1. p. 191.* non minus quam dimidia l. unica pilula aloëtica ab eodem c. l. præscripta. Habitioribus paulò eadem mutatâ saltem dosi conveniunt, non minus, quam aliquot gran. ☿ dulcis, in specie ubi ab lactati fuerint, qui & mucum resolvit, & præterea quoque verminationi resistit. *Manna quoque Calabrina* purior, pulti addita, & tenellis propinata quantitate plus minus, auctâ, ℥ij. ad ℥ss. pro scopi vel ætatis ratione, suaviter & blandè eosdem laxare solet. Singulare aliàs pro referendâ alvo infantum quid obtinet Muscerda, non nisi superflue delicatis horrida,

rida, cujus minutarum Pilular. no. j. l. ij. aut iij. pulv. & cum lacte vel pulve potius exhibitæ ad imitationem *Rulandi Thesaur. lib. 3. pag. 220.* vel earum 8. aut x. in lacte maceratæ & per linteam leniter expressæ ac propinatæ, egregiè laxant infantes. Non me latet, esse qui scammonii usum reliquis præferunt, & ejus aliquot granula in emulsionis formam redacta, admodum commendari, vel si ejus gr. j. aut ij. syrupo de cichorio addantur. Sed hæc vix, præterquam in ablaetatis & robustioribus locum habent: horreo esulinam vel tithymalinam scammonii virulentiam, adultis & robustis gravem, & subinde nocivam, tantò minus infantibus tolerabilem. Novi etiam per nutrices quosdam purgare velle infantes, quo pertinet aliquo modo, quando Papillis pulv. quidam laxativus inspergitur, de quo *Panarolus Pent. 5. obs. 10.* sed propter summam incertitudinem doses, quæ in tali casu ad fœtum certò determinari nequit, adeoque ob metum, ne plus debito purgentur tenelli, minus tutum negotium existimo. *V. Bartholinus: 2. hist. anat. 93.* Vomitus si in pusionibus interdum, in specie in asthmatis aut gravioris suffocationis metu provocandus sit, vel per radic. ireos florentinæ, ad gr. aliquot, vel parum *syrupi Antimonialis emetici,* in f. qv. ▽ menth. aut fœnicul. dissoluti, etiam infantibus tutissimi, idque repetitis potius vicibus, idque tutius, quam semel pro unâ dosi, idque periculosius propinati, sufficit, svadente hoc itidem experto *Ludovici c. l. p. 197.* Nam Faucium irritatio cum pennâ oleo intincta, molestior est minusque efficax Vomitorium.

*Quando
infantes cu-
randi.*

§. 9. Hisce in genere ità prælibatis, facillimè patet, specialium morborum infantilium curatio: quam & ipsam ne aliquid deesse videatur, levi calamo perstringam. Tormina. E. quod attinet, cum flatibus, aut viridibus porraceisque aliisve dejectionibus p. n. conjuncta, non crebrò nimis præbenda est mamma, interea verò cum lacte potius pulv. Corallor. & ocul. ☉. præp. additâ semper anaticâ portione pulveris feminis anisi, aut loco talium pulv. marchionis, aut qui præsentanei magis est auxilii, supra §. 7. præscriptus pulvis, infundendus: Vel istis acidum absordentibus, castorei parum adden-

Tormina.

addendum, & quacunque ratione fieri potest, propinandum. Theriacæ etiam vel mithridatii pisi vel minoris vel majoris quantitas, sub vesperam exhibita, blandam quietem sopiendo tormina præstat. Sin pertinacius malum fuerit, nectilibus crebrius repetitis quiescat, ita ut jam vel Epilepsia metuenda, supra dicti §. 5. spiritus & liquores Θ ini vol. facra, erunt anchora: vel fiat mistura, Recip. syrup. de spin. Cervin. \mathfrak{z} . spiritus Θ *anif. \mathfrak{z} . ocul. \mathfrak{z} . præp. \mathfrak{z} . ad \mathfrak{z} . M. diluantur c. paucâ ∇ fœniculi, & ita cochleatim propinentur. \odot fulminans magnæ hoc in casu observatur efficacix, ut non immeritò à quibusdam insigniter extollatur, contra tormina Infantum, & pertinacem nimis alvi obstructionem, etiam imminentem exinde Epilepsiam: datur infanti aliquot dierum, aut etiam unius septimanæ, gr. j. cum gr. iij. \odot depurati vel glati, datur etiam solum, absque addito, in iis, qui jam aliquot septimanarum ad gr. ij. vel iij. propinatur in lacte, vel quod melius in vehiculo ∇ x destillatæ idoneo, & præter alios affectus, quos aliquoties admiratus fui, tormina sistit, horridas dejectiones alvi promovendo, & insultus epilepticos sopit. Varietas observatur in ejus operatione, nunc citius, nunc tardius operatur, debilius itidem, aut vehementius, prout uti suspicor plus minus in Ventriculo infantis à grumo lactis, vel mucò pituitoso irretitur, & quasi inviscatur. Suppetias hisce simul ferant inunctiones externæ, ex oleis destillatis cumini, carvi, anisi, fœniculi, chamomill. cortic. aurant. &c. oleo chamomill. per infus. ceu corpore, a. oleo nucist. express. aut ol. stomachal. Craton. exceptis, ne illorum destillatorum acrimonia dolorem ex excoriatione inferat, & circa umbilicum inunctis. Quod si tenacior mucus dictorum malorum fuerit autor, exterius specialius unguentum conducet, ex gumm. ammoniac. in \dagger sol. \mathfrak{z} . therebinth. aloës a. \mathfrak{z} . sevi Cervini & butyri non saliti q. s. pro consistentiâ debitâ, ulterius quoties illiniri debet oleo d. anif. irrorandum, & ita dictis locis umbilicalibus applicandum, quoties opus fuerit, aequali portione fellis tauri acuendum. Cum vero pathemata,
hac

hæc insigniter exasperari soleant, alvus si clausa fuerit, ob id studiofissime proficiuus clysmatum supra laudatorum usus observandus erit: attendendo sedulo, magisne acrimonia acida, an visciditas causæ peccantisurgeat, ut ita delectus aliquis instituatur. Speciatim tenuia & liquida, laticis cujusdam instar plus minus flavedine tincta, utut acerrima, & prætergravia infantum tormina, etiam excoriationem podicis subinde inferentia observantur, excreta, in quo casu, Clysmate simplici ex Lacte bubulo cum pauco saccharo imprægnato, injecto, & dicta acrimonia temperari, & quæ imminet intestinorum crassorum gravis læsio ac excoriatio tuto præcaveri potest. Recensita hæctenus & ipsa, non absque felici successu, in inflatione hypochondriorum, aut tympaniticâ quoque abdominis distensione in usum revocari possunt, anisi præ reliquis proficiuus est usus, sive ejus pulvis cum dimidio Corall. præpar. crebrius infanti propinetur, sive eleofaccharum anisatum, aut spiritus O^* ci anis. sedulo ingerantur, & extra quoque oleum destill. cumini, anisi, cum oleo chamomill. vulg. calide hypochondriis illinantur.

*Hypochondr.
inflatio.*

Vomitus.

§. 10. Quod si Vomitus turbet intantes, isque per essentiam ut vocant fuerit, sinendus est, donec vitiosus mucus, aut acris latex evacuatus fuerit, & cum moderato lactis usu interius pulv. ex nuce moschat. corall. & caryophyll. paucis propinandus, & subinde repetendus, vel temperatior cinamomi ∇ spirituosa infundenda, Theriaces etiam externus pariter ac internus usus in minutâ dosi non negligendus, idque etiam si per consensum fuerit: quod si ablactati fuerint infantes, non immeritò decoctum caryophyll. ʒss . & mastiches. ʒij . in Vino commendat *Joel. Prax. l. 9. s. 4. membr. 3. pag. 344.* Externe frustulum panis Vino malvatico ebrium stomacho imponendum: vel aliquot gutt. ol. destill. macis, ol. nucist. express. exceptis, stomachal. regio inungenda. Quod si variegata, multiformia, Vomitu rejiciantur recrementa, cum talia non absque perverso regurgitationis motu ex superioribus intestinis in Ventericulum, eveniant, clysmatum modò laudatus usus non negligendus, perversum intestinorum peristalticum motum irritando inferiora versus orrigens, & ita

& ita Vomitus Violentiam cohibens. Sed ut supra monui, non est citò
 nimis cohibendus vomitus, imprimis quando nausea urget, aut ster-
 tor anhelando auditur, quin potius in tussi ex stomacho, præ cæteris
 tussis speciebus furibunda, difficiliq; respiratione & asthmatico affectu,
 studiose, ni sponte superveniat Vomitus, provocandus erit, præfens
 namq; levamen affert. Pro reliquiis a. materiæ acidæ mucilaginosæ re-
 solvendis, syrupus de nicotiana legitime paratus, ut & de Eryfimo o-
 ptimè cum ∇ hyssopi vel menthæ propinati conferunt, non minus,
 quam raphani succus recens cum saccharo depurato temperatus, in-
 gratus licet, efficacissimus tamen est: in cujus locum, mitior quidem,
 non minus tamen potens, liquor sacchari ex raphano in taleolas inci-
 so, saccharoq; largiter insperso defluens, commodè substituitur. Quod
 si non ex stomacho, sed pectore a. larynge potius affecta & lymphâ à
 acriori, vel aëre inclementiore irritata, tussis contumax sicca, sæpius
 nocturna oriatur, sperma ceti, quacumq; ratione commodissime in ju-
 sculo vel cerevisia a. lacte probè calido propinandum erit, spiritus
 quoque \ominus *ci anisatus, insigni hic meritò extollendus encomio,
 etiam dentitio difficilior talem tussim, quod interdum contin-
 git, excitaverit, quo in casu vomitorium interdum præ-
 mittendum erit: sed præ cæteris Liquor C. C. succinatus,
 supra pluribus laudatus, in affectibus infantum Catarrhalibus qui-
 buscumq; primum meretur locum. Nec contemnendum hic est evpo-
 riston muliercularum, ex Cratonis, trium Imperatorum Archiatri, ex-
 perientia ipsis compertum, nempè jusculum decoctionis rapo-
 rum c. saccharo sedulo infantibus porrectum. Adultioribus paulò,
 decoctum rad. helenii c. uvis corinthiacis in Vino pauco addito sac-
 charo confert, non minus quam loch de passulis cum mucilagine se-
 minis lini a. cydoniorum permistum est blandum temperans. Ex-
 terne in tali tussi sicca inunctio plantarum pedis vespertina cum pin-
 gvedine lucii piscis est proficua. Quod si verò singultus ex quacun-
 que causa adfuerit, isq; paulo pertinacior sit, vomitus imprimis con-
 ducit, evellendo acres acidas fordes, stomacho in speciefic dicto ad-
 hærentes, propinando postmodum pulv. Joelis in omni singultu ab
 eodem æstimatum, ex C. C. usto & Coral. præp. an. mistis conflatum,
 gutt. j. l. alteram Ol. d. cinamomi a. anisi addendo nec omittendo pro-
 ficuum Theriaces usu aut quod sæpius jam laudavimus, nostras aro-
 ma, anisum nempè, singultui etiam adultorum appropriatum, ex-
 terno pariter ac interno usu, non minus, quam polychrestum Casto-
 -eum.

Tussis &
Asthma.

Catarrhi.

Singultus.

Lumbrici.

§. 11. Vermium otiosa proles, mille incommoda inferens, feliciter vix exturbabitur, quam gyalibus per os exhibitis, infufis tunc simul clysmatibus ex lactis vaccini vel muliebris ℥ij. ad ℥iij. additâ facchari f. q. ut illorum hostili impetu, in fugam versi lumbrici, hujus dulcedine allecti melius decipi queant. Usurpantur gyalia vel in formâ ∇æ ut vocant, Hermetica, s. quam gylus vivus in eadem bulliendo suo contagio infecerit, vel in formâ pulveris, si nempe gylivum cum certo quodam succo ut inquit *Schræderus Pharmac. l. 3. c. 15. p. 398.* id est, cum saccharo continuatâ tritura in pulverem redactum propinaveris in cochleari ligneo, loco cujus & in ab lactatis gylus dulcis cum conservâ fl. persicorum, l. cum saccharo in rotulas redactus commode usurpatur. Quod si quis horreat ad gylii nomen, is gentianæ pulverem cum C.C. f. ∆ & tantillæ myrrhæ, jurato lumbricorum hoste (vel quæ præsentaneam magis fert opem, Tinctura salutis) exhibere poterit; vel saltem spiritum & ⊖ vol. C.C. adeoq; & polychrestum liquorem C.C. succinatum. Applicare potest præterea unguentū ex aloë hepaticâ c. felle tauri subacta, cum Ol. colocynthid. acuat. , egioni umbilicali, cum portione vesiculæ suillæ, sic namq; facile invisi hi hospites eliminabuntur.

Atrophie.

§. 12. Quod si denegatus alimenti transitus atrophiam inferat, laudata sæpius volatilia, & alimenti depravationem ejusq; visciditatem corrigent, & forti penetratione referabunt obstructos antea metus, præmisso & interdum iterato subinde blando laxativo, quæ ob id lactationis tempore subinde iteranda erunt, sicut post ab lactationem liquor ♀i à *Barbette in Prax. l. 3. c. 2. obs. 3.* commendatus erit proficuus, ut & ♀us ⊕ latus Tacheniano more paratus, ut & arcanum duplicatum *Mynsichti*, & Tinctura ⊕ li ♂ ♀ifata, erunt utilissima. Externè ad resolvendam spissiore mucilaginem, linimenta ex gumm. ammon. supra §. 9. laudata, it. quæ fiunt ex Ungv. Martiato, althææ composito, Ol. Philos. felle tauri &c. erunt proficua, quorum formulæ, vid. in *Sylvii Prax. l. 1. c. 14. p. 167.* & *Barbette c. l. it. anat. Pract. l. 1. c. 14.* Ceu præsentissimum, sæpeq; probatum remedium ab *Hæfero Herc. Med. p. 349.* commendatur Pulmentum illud, quod Vertex ferreus rotæ molaris, inter movendum colligit, extra illitum: cum hisce conferantur *Miscell. Acad. Nat. Cur. anno. 2. obs. 152.* & speciatim anno. 3. obs. 250.

Tineæ & Achores.

§. 13. Quod si Cutanea ex vitiata nutritione subinde etiam neglectâ balneatione efflorescant Vitia, in achores, Tineam & crustâ Lacteam &c. internè alcalinis Volatilibus sæpè laudatis, in specie viperinis

perinis insistendum, tantillum Liquoris C. C. succin. aut \ominus vol.
 viper. Pulverisve cujusdam Viperini propinando, vel Tincturam ♀
 supra laudatam crebrius guttatim exhibendo, vel C. C. f. Δ aut ♀
 diaph. aut Ocul. ♁ . c. paucâ myrrhâ iteratis vicibus usurpando.
 Externè ♀ ialia, quibus hoc in passu subindè abutuntur, videntur,
 cum Epileptica in tenellis adeò subjectis inducant symptomata, ,
Timæo teste Respons. 43. p. 106. nec lotiones pro curandâ tineâ ex Ni-
 cotianâ instituendæ, pulverisvè ejus insperfusiones, ebrietatem enim
 turbulentam, anxietates præcordiorum c. lipothymiis Vomitus, &
 copiosos secessus supervenisse talibus observatum est, à *Celeb. Boyle*
Usefulness. of. Experim. Philos. p. 211. & à *Febrio tr. d' absinth. p. 90.* Potius
 Pustulæ linimentis saturninis a. ♀ eis acidum absorbentibus a. tem-
 perantib. blandè inungantur, quib. si add. \ominus ♀ i modicum, exopta-
 tus habebitur successus v. g. pulv. fl. ♀ excipiatur ungv. de ceruff.
 camphor. vel diapomph. c. f. q. Ol. nicotian. vulgar. addendo \ominus ♀ i
 plus min^o, prout acrius vel mitius postulamus linimentū, quo ipso
 illitæ pustulæ optimè exarescent & curabuntur, facit huc etiam un-
 guent. expertum *Panaroll. Pent. 5. obs. 31.* ex Sulph. axungiâ (porcinâ)
 & succo limonum, quo illitus locus tineâ defædatus aliquoties, &
 postmodum decocto malvarum ablutus, optimè restituitur. Vul-
 garia fugimus meritò Unguenta, & Linimenta, ubi simplicia cerâ,
 Oleis, therebint. pinguedinibus, resinis similibusvè permixta, & par-
 tim saturata, partim obruta & subacta, nullam operandi vim exfere-
 re valent, nisi quod poros cutis dense incrustando malum longè de-
 terius reddant. Meritò a. duplex harum in Cute efflorescentiarum
 status, duplicem medendi rationem Medico insinuat. Interdum e-
 nim pustulæ hæ, ex acriori acido in manantia jam degeneraverint
 ulcuscula, ærem plus minus, tenuemq; saniem jugiter plorantia, ,
 quibus leviter linteo, vel spongiolâ, ∇ spermatis ranarum turgidâ
 absterfis, inspergantur pulveres acida absorbentes, viscida modice
 resolventes, & ita ut vocant exsiccantes, & detergentes, qualia com-
 ponuntur ex Creta, Lacte Lunæ, Succino C. C. usto cerussa, tutia,
 myrrhâ, fl. Sulph. & similibus, præ cæteris crocus ♂ . ex ejus ♁ lo per
 lixivium \ominus ♀ i præcipitatus & probè edulcoratus, ex nodulo leniter
 inspersus, mirabilis existit, cui tantillū \ominus ♀ . cosmetici summi, quan-
 tum nempè sine doloris sensu perferri potest, in primis si contumaci-
 ores fuerint, a. subinde repullularint defædationes, dictæ, consulto
 permiscetur. His namq; absorpto acido, & deterfo viscido, sponte

successivè coibunt ulcuscula, idq; citra ullum recidivæ metum. Sic enim
 v. g. Lactumina, der Ansprung / faciei si offuscant nitorem, pustulis in
 specie manantibus inspergendum est: Rec. pulv. Lap. calam. ʒj. fl. Sulph.
 ʒij. cerusæ. ʒf. \ominus φ i gr. xij. l. xv. M. f. pulv. subtiliss. inspergendus.
 Quod si v. mitius in dictis ulcusculis peccaverit acidum, idque jam sub
 sua \ominus sedine temperata cum purulentiâ viscidâ coiverit, in tenaces &
 subindè spissas crustas, sufficiant simpliciter alcalia fixa crustas emolli-
 entia, & acidum vitiosum in radice penitus destruentia, quem in finem
 vel lixivio vulgari blandè humectentur, subinde dictæ pustulæ, vel oleo
 φ i per deliquium eadem blandè quasi illinantur, vel ex dicto oleo
 per deliquium cum oleo expresso amygdal. dulc. fiat subtilis litus, di-
 cto modo applicandus; Quod si grandiores tumores glandularum circa
 capitis protuberent confinia, applicandum est pro eorum dissolutione
 Empl. de melilot. malax. c. ol. Philos. vel fiat composit. ex eodem cum Em-
 plastr. de galbano Crocato, *Myns.* & ita imponantur, aliquandiu relin-
 quendo. Quæcunq; autem modo recensita externa, non nisi præmissis
 internis, & fomitem morbosum tam in primis viis, speciatim in stoma-
 cho, quàm in latice lymphæ corrigentibus & delentibus in usum vocanda
 sunt, ne pallietur morbus externus, & gravior internus inducatur affe-
 ctus.

Variola.

§. 13. Variolæ vel morbilli si affligant infantes, expulsionem
 earum, seu acidi viscidi peccantis ex lymphâ & sanguine separatio-
 nem, indeque natæ febrilis effervescencia mitigationem promovent
 optimè femina ista expulsiua dicta, napi videlic. card. bened. aquileg.
 nasturt. &c. cum additâ myrrhâ paucâ, c. ∇ . sambuc. & scabios. in
 emulsionis formam, ad imitationem *Zouelferi Phar. reg. p. 209.* reda-
 cta, quæ infantibus perquam salutariter porrigitur. De cætero & δ
 diaphor. tam vulgare, quam quod magis appropriatum hic creditur,
 ex χ io Vitæ paratum, additis granis aliquot myrrhæ item castorei con-
 sulto in ∇ . vel vehiculo appropriato iisdem, reiteratis vicibus exhibe-
 tur, non secus ac C. C. f. Δ simili modo salubriter convenit. Myrrhæ
 nunquam in Variolis aut morbillis negligendus usus, tot experimentis
 jam confirmatus, unde & essentia myrrhæ seu salutis supra laudata,
 comprobata hic est efficaciam, uti & essentia castorei, tam simplex, quam
 quæ magis est composita ex castoreo & asa fœtida, cum spiritu vini φ i-
 fato parata, ceu præservativa pariter ac curativa suo modo Variolarum
 ab aliis est commendatissima. Dictis usibus (nisi superflue delicati
 in remediis selectu esse velimus) similiter infusio stercorei equini
 in

In potu ordinario mirè conducit, stercoreis tamen ovilli usus huic adhuc præferendus est in Variolis, sicut in Morbillis Caprillum eminent. Promotâ sic pustularum eruptione & corporis fervore tepescente, id quod deest ad maturationem earundem, pulv. ocul. ss c. myrrhâ crebrius reiteratus absolvit. Quod si gravior acrimonia, sub eruptione horum exanthematum, Epileptica intulerit symptomata, in tenerioribus spiritus C. C. Succin. aut \ominus vol. Cran. hum. par sibi vix inveniet remedium, sicut robustioribus paulo Cinnab. ʒ . & super ejus basin constructum specificum Cephalicum, optimè confert, in primis c. dictis Volat. sociatum. Nutrix intereâ in potu quotidiano diligenter gelatinam C. C. dissolvat & hauriat.

§. 14. Aphtharum molestiæ, quæ ut plurimum lactationem infantum impediunt, ut removeantur, egregiè confert raparum in ∇ coctarum, succus expressus, cui tantillum sacchari vel mellis additum fuerit, quo eluatur & abstergatur frequentius os eorum: vel quod aliis per placet, raparum supra \triangle e, tecto vase, sine ∇ assatarum succus expressus, etiam sine saccharo optimus, dicto modo illitus. Aut horum loco ∇ extinctionis chalybis, in quo salvia & parum mellis bullierint modicè commodè pro eluendo ore administratur. Decoctum quoq; veronicæ cum melle in ∇ simplici factum, pro ore eluendo, est usu frequenti compertissimum. Quod si maligniora, aut etiam serpensia oris fuerint ulcera, idq; in ablaetandis imprimis, nam lactentium nutrimentum lacteum pro medicina ex parte interservire potest instar omnium sit linimentum ex melle c. tantillo spiritus O li, vel quod magis placet, c. spiritu \ominus is imprægnato subinde ori illitum.

Aphtha.

§. 15. Epilepticos tandem insultus, eorumq; prodromos somnum turbantes pavores, ut curemus, nobile est remedium ʒ iii, ex hujus scoriis ultimâ vice certo modo præcipitatum, gr. j. & in robustioribus paulo gr. jss. dof. Epilepticos insultus tam imminentes quam præsentis sistens, simulq; mineram morbi, si quæ reperiatur in primis viis, auspiciatò vomitu exturbans, quibus locis repurgatis, etiam repetitis, vicibus sine tali effectu tuto propinari potest, blandâ quiete & diaphoresi, novercam hanc potius quam matrem puerorum sapiens. Interim non rejiciendum puto, communia evaporista, quæ sunt pulvis marchionis, rasur. cran. human. Unicornu marin. & hippopotam. vel Unicornu fossile, bezoar. lap. &c. omnia enim hæc acidum nervos infestans absorbent, & ita malum, non mediocriter levant, in-

terdum planè tollunt. Quibusdam præterea ceu inter secretiora ad Epilepsiam Infantum remedia asservatur pulvis iste citrinus, seu farina musco terrestri clavato, h. e. lycopodio insidens, & ex profapia, adeoq; facile flammam concipiens, & instar pyrii pulveris crepitum edens, qui ad \mathfrak{ss} . ceu summum Epilepticum puerilè commendatur: cui tamen adhuc præferendam existimo similem & eam farinam in julis Coryli pro vere reperibilem: cum Coryli lignum mirabile istud heraclinum oleum, singulare antiepilepticum Rulandi fundat, ritè destillatum, sicut & viscus Corylin^o, nobile evporiston ad Epilepsias esse solet. Sed ubi talia non suffecerint, omnibus præferendus est, liquor C. C. succinatus crebriori experientiâ ad pueriles affectus epilepticos comprobatus, ex quacunq; causâ originè traxerint, etiamsi dentitionis difficultas easdem excitaverit, suo tamen optimè officio satisfacit. Externè abdomini cordisque, ut vocant, scrobiculo inungendum est balsamum succini, ceu optimum evporiston.

§. 16. Dentitionis laboriosum, & tenellis ob symptomatum gravissimorum syndromen subinde mortiferum negotium, ut promoveatur, & doloribus leniendis & symptomatis supervenientibus mitigandis, omnis opera impendenda erit. Dolor ergò ut leniatur, & gingivæ minus sensiles, simulq; molliores reddantur, eadem crebrius succo Cancr. fluviatilium contus. c. ∇ fl. cyani extracto illinendæ, aut balsamo puerorum dentientium à *J. D. Horstio* in dispens. p. 567. descripto, eadem inungendæ: rad. althææ frustulum recens, vel aridum in ∇ malvæ maceratum, sæpius masticandum infanti præbeatur, ut hujus mucilagine à salivâ sub masticatione extractâ, emolliantur gingivæ melius: cujus loco non ineptè alii frustulum corii lardi recentis substituunt. Sanguis ex crista galli parum incisa recens collectus, & gingivis illitus, ad dentium eruptionem promovendam impensè quibusdam laudatur. Non secus ac leporinum cerebrum coctum, & melle permistum, ceu unum ex potentissimis remediis, simili modo applicatum. Aliis irritis, si protuberantia gingivarum, & superior ejus candidior reddita ora, dentis jam proximè absconditi signum exhibeant, scalpello eas incidit *Paræus* l. 23. c. 67. quod ceu tutum sibi que compertum & summè proficuum commendat *Borellus* 1. obs. 97. Extra maxillæ & regioni temporum loci dolentis pro spasmo doloroso dictorum locorum leniendo illinatur medulla crurum Vituli, oleum amygdal. dulc. chamomill. ungv. d' althææ: mucilag. rad. althææ, aut psyllii,

psyllii Theriaca &c. Ut verò reliqua interea mitigentur supervenientia symptomata, qualia primario sunt febris & convulsiones, optimum fuerit, si alvus quantum possibile servetur probè fluida, nam *quibus, cum dentes erumpunt, alvus crebro demittit, minus convulsione tentantur*, inquit Hippocr. de dentit. Lib. hinc vel sponte alvus fluidior servetur talis, vel eadem clysmatis, similibusq; remediis laxior reddatur, conf. *Hæfer. Herc. med. p. 355.* Idq; speciatim in iis, qui ex nutricis cacochymiâ minus laudabilem sanguinis, reliquorumq; contentorum crasin obtinent: nam & tales ordinario gravius sub dentitione laborare assolent. Internè Gelatina C. C. recens, crebrius quocunque vehiculo propinata, & hinc Liqv. C. C. succinatus, ob convulsionum inprimis metum, medicamenta sunt tutissima & utilissima.

§. 17. Ad febres nunc devolvimur, quarum varietas, variam etiam medendi methodum exigit. Intermittentes, utut rariores, quocunq; ætatis tempore affligant pueros, curat præmissis in specie Vomitoriis spiritus \ominus *ci, aut loco hujus \ominus absinth. fixum, vel deniq; \ominus holsaticum dictum aliàs arcanum duplicatum Mynsichti. Continuas verò lentas, ex acido viscido, hisq; cognatas catarrhales, ex lymphâ nimis acidâ, post laxativa & clysmata, vix aliud remedii genus melius, quam spiritus \ominus *ci, simplex aut anisatus aut liquor C. C. succinatus curabit, in specie posteriores, ad quas etiam Tinctura myrrhæ salutaris existit. Quod si verò ablactati sint, optimè liquor ¶ i, supra laudatus, it. \ominus * cum c. dimidio Ocul. ¶ . sæpius reiteratum, eas profligabit. Continuz ardentes, hisq; similes, utut raræ affligant tenellos, eos tamen Vomitu, inprimis præmissis, aut aliis evacuativis, profligant ¶ diaph. ut & C. C. f. Δ . & cum eodem compositus pulvis febrilis Ludovici in pharmacia. p. 280. & 292. quin & in potum ordinarium, quem præter lac a vide subinde appetunt, in nodulo infusum sterco equinum, vile equidem, sed non nisi delicatis supersticiosè contemnendū est evporiston, loco cujus tamen & Gelat. C. C. tam infanti, quam in specie etiam Nutrici in potu ordinario frequenter propinetur, insignis his in affectibus usus. Aliàs si robustiores paulò extiterint O giatum, uti & arcanū dupl. Myns. modo laudatum, cum modo dictis exhibita, sunt egregiè proficua: quin & nil impedit, quò minus etiam misturæ blandè acidulæ, pro compescendo æstu sitiq; molesta propinentur, sicut & seri lactis cum succo Citri acidulari potus est non ingratus. Quod si malignitas conjuncta fuerit, præter modò enarrata, etiam emulsio supra de Variolis laudata. c. C. C. f. ∇ . ¶ diaphor. Terra
figill.

figill. & similibus in specie convenit. Misturæ quoq; cum diascordio Fracastorii, aut moderatâ Theriacæ dosi imprægnatæ in paulo robustioribus tuto in usum revocari possunt.

§. 18. Crinonès, v. Vermes si affligant pueros, post Tincturam & Balnei repetitus usus, præservative pariter & curativè eosdem removet. Pro maturandâ tamen genitorum remotione, consultum est, ut Balneo ∇ æ dulcis mellis modicum addatur, quo sub lotione hujus dulcedine allecti vermiculi per poros capitibus suis prominentes comodè, vel ungvibus acutioribus, vel vossellâ exiguâ subtiliter extrahi queant, id quod aliquoties reiterandum erit. Aliis in more positum est, ut ablutos in Balneo infantes, manu melli intinctâ blandè perfricent, & hinc prolectos Vermiculos vel crustâ panis duriore in formam aciei cultri rescissa, idq; tutius, vel scalpello, idq; minus securè abradant & removeant *Petrus à Castro Tr. de Colostro*, mulierum Lusitanarum experimento fuliginem Caminariam cum melle & lacte mixtam, dorso illitam laudat. Præ cæteris, modò dictorum, uno alterovè præmisso convenit ∇ aloëtica *Timei*, quotidiè aliquandiu inuncta: de cujus usu: *vid. l. 5. cas. 23* descript. c. l. cap. 4. quoniam putarim, ∇ hermeticam s. decoctionis ξ ii vivi, uti Lumbricis & scabiei optimè conferre solet, etiam eandem in Balneo cutim abluendo usurpaum, citra ullum periculum dictos Crinones necare & tollere posse. Plura de his *vid. in Velsch. supr. cit. Locis.*

§. 19. Intertrigo, si tenellam Cutim cuticulæ tegmine spoliaverit, vix citius aut jucundius removetur, quam croco ξ ex \oplus lo præcipitato supra laudatos sine ullo vel minimo sensu excoriata loca restituens: cujus defectu & Terra \oplus li dulcis consulto substitui potest: Vel si macularum in linteis exinde nata flavedo sit obstaculo, usurpetur pulvis ex C. C. usto, creta, & pauca cerussa, quæ ipsa nodulo renui inclusa suspensa manu blandè inspersâ, super imposito linteolo quicquid fuerit mali, sistunt.

§. 20. Hæc ipsa, quæ hætenus tractata fuerunt, uti primariò, de tenerioribus, & quæ nutricis adhuc sustentantur Lacte, intelligenda veniunt, infantibus, ita eadem mutatis mutandis de facili quoque ablactatis & vegetiore robore jam jam adolescentibus applicari possunt. Modò consideremus, quoscunq; infantes, & speciatim qui lautiori gaudent diætâ, & à teneris ungviculis luxuriosè magis, quam salubriter educari solent, ob communem iis addiphagiam & quasi voracitatem obnoxios esse cruditati acidæ ex quâ ceu uberimâ scaturigine, similia iis, quibus sub lactatione, ex lactis p. n. acescentia & corruptione &c. conflictari solent, mala in eosdem largiter redundare solent, quæ ipsa etiam, aut iisdem ferè aut similibus medicamentorum generibus profligenda erunt, quo tenera hæc proles, in Divini sui Creatoris Gloriam, & Proximi Salutem benè educari ac institui jussit. Ipsi Conditori Cæli & Terræ sit

SOLI GLORIA..

